

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Annvæ Litteræ Lvgdvnensis Provinciæ Societatis Iesv Anni M.DC.VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70405)

ANNVÆ LITTERÆ
LVGDVNENSIS PROVIN-
CIÆ SOCIETATIS IESV
Anni M.DC.VIII.

Oua in Gallis, post congregationē
generalem instituta Prouinciarum
distributio, quatuor è Lugdunensī
Collegia distraxit, duo reddidit. Nā
Billomense, Aniciense, Biterrense,
Residentia Albenacensī, Tholosanæ Prouinciæ;
Molinese verò Franciæ, singula cum suis incolis
Lugdunēsis Prouincia adiecit, Dolanum & Bisun-
tinum à Francia postliminio recepit. Itaque nunc
Collegiis decem, domibus Probationis duabus, &
vna Missionē Sistericensī, dum ædificatur Colle-
gium, tota Prouincia continetur, in quibus Socī
trecenti nonaginta septem recensiti. Lugduni in
Collegio sexaginta: In Domo Probationis, tres &
triginta. Auenione in Collegio, sexaginta sex; in
Domo Probationis duo supra quadraginta. Turno-
ne vnus & quadraginta: Canilenii, viginti sex. Di-
uione viginti. Dolæ triginta sex. Vesontione, viginti
sex. Viennæ quindecim; Ebreduni quatuordecim.
Carpentoracti, quindecim. E viuis excessere qua-
tuor, accessere duodequadraginta.

COLLEGIVM LVGDVNENSE.

IN Collegio Lugdunensī numerantur socī
sexaginta, Sacerdotes viginti & vnus, è qui-
bus septem Professores superiorum faculta-
tum, & duo Scholastici. Magistri sex inferiorum;

S &

Coadi

Coadiutores vndecim. Ceteri Scholastici tùm Theologiae, tùm Philosophiæ Auditores. Tres è viuis excessere, eorum desiderium nouem in Societatem adscripti lenierunt.

Iulianū Mazoires Aluernū, qui tunc primū Philosophiæ spatia inierat (licet legitimum tirocinii tēpus necdum impleuisset) placuit Deo laurea Magisterii, sub ipsis initiis in aula sua cœlesti donare, quod ille paulò antè visus est præsensisse: quippe qui die, qui fuit ante morbum quartus, vbi datum terminandæ meditationis fuit signum; extemplo se quasi diuina permotione quadam concitatus, in pedes erexit, & conuersus ad contubernales, orate, inquit, pro me Fratres mei, non diu morabor in viuis: quam vocem eò magis sunt, qui audierunt mirati, quò testator ipsis erat hominis in seruando silentio accuratio. Toto ægritudinis tempore dum acrioribus etiam pungeretur dolorum moribus, incredibilem semper præsetulit animi æquitatem, & in communi lege ferenda lætitiā; argumento illud est, quòd cum è popularibus quidam suis, ad eum, patris nomine hoc vltimum visurus accessisset, & litteras ab eodem dedisset pridie quàm moreretur, tanto animi suo sensu de mundi fallaciis, & de futura vita differuit, vt circumstātes sacro quodam stupore perfunderet: deinde cum ille suus ciuis rogasset, numquidnam ad parentes vellet? nihil (adiecit) porrò, nisi vt illis meo nomine mihi meam mortem, quàm eis suam vitam iucundio rem esse denuncies.

Excepit foelicem boni Adolescentis decessum non min⁹ beata optimi senis ex hac vita migratio.

Hic

Hic fuit Antonius Merle Aluernus itidem, rerum domesticarum Administer, septuagenario maior, annos in Societate circiter quadraginta vixit, eosque cum singulari laborum assiduitate, obedientia, obseruantia, pietatis, significatione traduxit; Cuius quidem in eo sensus, mirum quàm tener esset sub extrema aetate: Ad minimam Cœlestis gloriae, Christi, & Diuorum cruciatuum commemorationem totus lachrymis liquecebat: Vidimus eum sæpius in mensa, dum legitur (vt fit) liber vernaculo sermone conscriptus, lachrymis cibos condientem, & potum cum fletu miscentem, adeò vt nonnunquam gutture singultibus intercepto, māsā in stomachum inferere non posset.

Obiit & P. Ludouicus Floccardus, Delphinus ætatis annum agens trigesimum tertium, Societatis decimum octauum, vir acris & peracuti ingenii, eruditionis non vulgaris, quæ cum aliàs probauisset, tùm in primis hoc extremo Theologiæ suæ anno, quo defendit assertiones, illustrius præstitit: licet grauitas valetudinis sæpius à studiis, quibus supra modum afficiebatur, distraxerit: Nam & Asthma spiritum intercludebat, & sanguinem crebrius vena iugularis labefacta profundebat. Iis cum iam à sex vel septem annis distineretur incommodis, liberis Scholarum cessationibus, cum aliis, vt fit in prioratū Collegii, cui Sancti Iuliani nomen est, missus est, Lugduno ad quindecim milliaria dissitum; quo ipse toto pectore anhelabat, tentandi illius cœli gratia; eò tandem venit commoda satis valetudine, nec se ibi moriturum putabat, donec septimo Idus Octobris, ipso die Sanctis Dyonisio eiusque

fociis sacro, ad Beatissimæ Virginis ædem, duobus indè distantem lapidibus, cui nomen à florida valle inditum, miraculis clarissimam, & magna morborum frequentia celebratam, equo perrexit, vt ibi rem diuinam faceret: Inter operandum sacris in mentem ipsi venit, se puerum, Sanctissimæ Deiparæ Val floridanæ deprecatione, votoque à parētibus concepto, dùm ingrauescente morbo, exigua extremaq; in spe vita penderet, prorsus ab ægritudine recreatum, atque deportatum in super illuc fuisse. Quare eandem ipsam Virginem rerum cœlestium cupiditate inflammator solito, atque arduos huius vitæ pertæsus obnixè orare institit, vt magnum beneficium maiori cumularer, quos vitæ annos non petenti sibi prorogauisset, eosdem sibi supplicanti, si ita Deo videretur, bona & cita morte præcideret: Nec vanæ preces: vix enim Sanctum Iulianum redierat, cum deteri⁹ illi esse cœpit, ad mouentur de more remedia, ille verò nullum iam curationi esse locum monet, se vitam, quam à Deo precariò acceperat, eidem reddere velle. Aduocatur Lugduno Pater Rector. Illicò aduolat, moribundum inuenit: Ille vbi Patrem conspicatus est, eius inopino exhilaratus aduentu, visus est quodammodò reuixisse, cum rem quam pridem in votis habuerat, tandem in finem sibi à Deo delatam esse significauit, nempè impetratam ex huius vitæ militia Missionem. Multa alia de Religiosæ vocationis bono, & de beatitate Sanctorum adiecit: quæ taceo nè sim nimius: sed hæc duo omittere nefas esse duxi: Alterum, animo non leuem in hære scrupulum, quòd litterariarum occupationū vi, se à solitis pietat-

pietatis studiis abduci aliquandò passus esset, quam pietatis iacturam (etsi alioquin pius esset) adeò ægrè ipse ferebat, vt coram & palàm fateretur, eum sibi morbum merenti iusto Dei Iudicio importatum, qui quidem studiorum omnium curriculum ementiri dederit, quod ipse peroptabat: sed studiorum fructus degustare, aliisque porrigere non dederit, quod verebatur; se tamen dicebat confessionum generalium ac semestrum ritè obitarum conscientia sustentari. Alterum, se ab eo tempore, quo se penè deposita salute vidit, nullius virtutis internæ palæstram ac exercitationem, quam vel Theologia, vel Religiosa disciplina docuerit, missam fecisse, vt se ad supremum vitæ diem appararet. Denique generali peccatorum expiatione perfunctus, fratres nostros qui aderant rogat, sacros Ecclesiæ hymnos cantarent, quibus audiendis tam liquidis voluptatibus affluebat, vt se iam in beatorum spirituum cōcilio cælestes delibare delicias testaretur, & quasi infirmior dictorum fides esset, id semel atque iterum adhibita præmunitione confirmaret. Ac verò tanta erat diuinæ se gratiæ in eius pectus superfundentis vis, vt cum aliis ipse concineret, ac bis ter vè versiculos quosdam, qui animum magis afficerent, repeti iuberet, ipse verò interea quasi in alta meditatione demersus hæreret. Quid dubitemus eiusmodi mentem corporis ergastulo solutam libero cælo volitare, cum in membrorum compagibus etiam inclusa foràs emineret?

Satis de mortuis. Iam ad viuos redeam⁹. Habuit vnus è nostris Aduētus & Quadragesimæ tempore conciones in secundario vrbs huius templo, fa-

litem animarum spirantes, primò quidem iniquioribus quorundam studios exceptæ sunt, qui iactabant esse Claudiana Iesuitarum Tonitrua, eadem à nostro homine, qui superiore anno hic Ecclesiastes fuerat, decantata, (intelligebant quendam quem Societas pro suo iure à votorum Sacramentis iustas ob causas recenter exauthorauerat) sed hæc quæ alium deterruissent, ipsius industriam acuebāt, non minus alacriter dicere perrexit, quàm si plausus faceret & clamores, & bene dicendo ac viuendo (quod caput est) maledica obrectatorum ora obstinxit. Fuit, cuius animam ad eò altè Dei timor infudit, vt vitam licet bonam ad meliorem tamen rationem elimauerit: Quare cum postmodum in febrem incidisset, qua sublatus est, assignabant domestici præproperam mortem, præproperæ morum emendationi, saltem eius vxoris id causabatur, ad quam cum Pater eius solandi causa adiuisset, eum non aliter, quàm mariti sui exitium salutauit, Ille pœcunctatus, quam obrem ita aculeatis se verbis configeret: festinè in luctu, sed verè respondit, quia inquit, virum meum ad meliorem frugem reuocasti, qua Deus oblectatus, eum terræ præcipuit, nè fortè si ab eo què instituerat vitæ cursu defleceret, cœlo iterum eriperetur.

Ecclesiæ Catholicæ reconciliati viginti, è quibus vnus annum propè agebat octuagesimum. Quidam qui nutare videbatur in fide, confirmatus. Alius qui nullis sacris initiatus Ordinibus, plures annos Sacerdotem, imò & parochū egerat, diuina tandem adiuuante misericordia, resipuit. Impuræ mulieres aliquot à nequitia reuocatæ. Virgines itidem non pauca

paucæ cœnobiis se addixerunt, inter quas fuit virgo Hispana, quam hîc pater amplè admodum & indulgenter habebat, atque omnis litteraturæ genere imbuendam curabat, & sanè eam præclara à natura adiumenta non deficiunt, à Latina lingua satis bene, à Græca mediocriter, ab Hebræa est utcumq; parata; sed quod admirabilitatem faciet maiorem, vnum supra duodecim annos nata, in oculistotius ciuitatis, Philosophicas positiones defendit egregiè, vt accepimus, pro ea ætate. Quare cum iam pater satis politioribus litteris excultam intelligeret, Hispaniam cogitat, vt Catholicæ Regine obsequio, quò iam pridem destinarat, addicat: Sed Deus eius consilium discussit, hanc nouam sibi Catharinam oppignorans. Nam cum Auenione iter haberet, ibique suæ eruditionis illustre, mirantibus omnibus specimen dedisset, parente minimè conscio, & nihil suspicante, se in Monasterium Sanctæ Præcedis Dni Dominici temperatum legibus, earumque obseruatissimum sponte proripuit, vt doctrinæ suæ riuulos in caput ac fontem refunderet. Quid agat pater? Sed quid non egit? quas non mouit machinas? Illa verò inconcussa permansit, & parentes docuit spes in liberis suis ponendas non esse, fuit id factum clarum diuinæ potentia ac misericordiæ documentum. Sed illud quod sequitur (licet in alio genere) clarissimum, quia ad plures pertinuit, quia totius ciuitatis Theatro spectatum, quia precibus & votis postulatum. Araris, qui mediam urbem interfluit ac discludit, adulta hyeme tam alta glacie concretus induruerat, vt post hominum memoriam nunquam tale quid in amne suo visum esse, vel

auditum indigenæ iactarent; nam constat crustatam illam glaciem introrsus ad quindecim atque eò amplius pedes pertinuisse. Verùm quod simile portentierat, erant aliquibus in locis congelati aquæ cumuli saxeis pilis per similes, qui ex Burgundia, vbi frigus se perpusillum fregerat, secundo voluti alueo, huc confluxerant, & simul glomerati, tabidoque humore inter se astricti in vnum quasi corpus coaluerant, atque instar promontiorum in lapidosam duritiem degenerantes, eminebant. Suspensi & erecti erant incolæ in id spectaculum; timebatur indies pontis quo iunctus est Araris, ruina. (Quare ferreis ponderibus oneratur) nam vbi clemetiore liquefacta cælo se diffundere cœpisset vnda, oportebat illas glaciales machinas in pontis pilas irrumperere, nulla quippe alta erat via, qua se amnis exoneraret, nihil reliquũ fecere vrbis curatores, vt huic malo obuiam irent, humana & diuina auxilia têtarunt: Indictæ in singulis templis solemnes preces, de publico in egenos erogatũ. Nec frustra: nam moles illæ vnâ conglobatæ non se subito dissoluerunt, quod à ponte deprecabantur omnes; sed sensim & partim se quodammodo dissuerunt, quod diuina quadam, vt aiunt, virgula, factum esse testantur omnes. Non sibi defuit hîc stygius ille veterator, qui Dei gloriam semper obterere cœnatur, sibi que res fœliciter gestas appingere: fuit quippe vnus ex media turba humuncio, certè minimè malus, qui cum laborantem ac sollicitam videret urbem, se periculum omne à ponte depulsurum in se recepit, se mysterium quoddam, quod enunciare non posset, in scripto ab affini quodam suo moribundo accepisse

cepisse

cepisse, quo remedio nihil esset presentius ad glaciem liquefaciendam. Præbitæ aures, sed cautum nè veneficiis vteretur; pollicetur idiota, qui, quid esset veneficium, vt postea compertum est, ignoraret. Ne multa, ad speciem ille nescio quid tentauit: discussum non ita post vi precum est omne periculum: nihilò tamen minus datus suspicioni locº: ducitur ad nos à Magistratibº, examinatur, rei non homini vitium hæere comperitur, attamen confessione expiatur, Panchresta illa Syngrapha comburitur.

Gymnasia delecta iuuentutis flore celebrantur: Mille & trecenta capita censa sunt, cum templum præ angustia omnes capere non posset, & media parte plus à sacro excluderetur, eos in tres ordines describere fuit necesse, & cuique suum sacrum partitis temporibus assignare: satis bona ad virtutem sunt indole: hoc anno multi multis Religiosis familiis nomen dedere, plures cogitant; eorum consilia fortunet Deus. Grationopoli quidem octo ab hæresi ad veram Ecclesiam traducti; exceptæ multorum totius vitæ confessiones; libri hærescos, vel impuritatis nota infames abiecti: miseri qui in vinculis constricti tenentur, pia cohortatione & confessione confirmati: ex his vnus capitis reus, qui violentas sibi inferendo manus, iustas tortoris manº anteuertere cogitabat, ab ea infania reuocatus. Quique præterea qui propter æs alienum, cui soluendo non erant, in eiusdem loci squalore volutabantur, stipe pro his corrogata, subleuati. Vnus è primoribus ciuitatis scortum alebat, summa cum omnium offensione: & vt fiscose sunt istiusmodi mulierum
consuetu

consuetudines, ab illo caduere diuelli non poterat; quamuis hinc inde multorum vel admonentium, vel obiurgantium voces auribus personarent, non fert tamen hominem (vt leuiter dicam) amatoris blandimentis illaqueatum expediuit; Is postea in desertam maioris Carthusiæ solitudinem per dies aliquot sanctioris hebdomadæ secessit, vt superioris vitæ flagitia lachrymis elueret, ibique tam expressa dedit intimæ pœnitendinæ indicia, vt Religiosos illos Patres in admirationem lætitiâq; cōuersos exclamare coëgerit. Hæc mutatio dexteræ excelsi. Ferebatur in tam nobili ciuitate Euchari- sticæ Sacramentum, nullo apparatu, non mediocri diuinæ rei detrimento, prouisum, vt honesto comitatu, dato campanæ signo, accensis facibus deinceps deportaretur, disrumpantur licet Calviniani vespillones, quorum rem non parum afflixit Pater, cum in priuatis colloctionibus, tum in publicis concionibus, in quibus illud dignum scitu. Cum de superiori loco Auditoribus suis denunciasset, se postero die planissimè demonstraturum, Caluini- nam Religionem, vel suorum etiam Laternionum testimonio, inanem ac futilem esse, venit in concio- nem Minister, suo suorumque iudicio omnium Ministrorum Alpha; venere cum eo eius affectæ non pauci, qui vices amanuensium explebant, & expeditis calamis dicentis orationem scribebant, vt si quid esset, ad quod dentata cauillatio adhærescere posset, arriperent; concione dimissa, quæ scripserant legunt & relegunt, singula lente & fastidiosè excutunt, minimos verborum angulos rimantur, etiam syllabarum tendiculas aucupantur, & quod mire-

mire-

mireris, re cum quatuor Ministris communicata (tanta veritatis vis est) nullus tamen contra hiscere ausus est.

Erepti Segusianis insuper duo errores perniciosi imprimis; Alter, nefas esse ante annos septenos vel octonos denos ad sacram Synaxim accedere; Alter, attingi terram non licere his, qui sacro semel oleo delibuti fuissent, quò fiebat vt senibus extrema vnctio tantum conferretur.

COLLEGIVM AVENIONENSE.

Versantur in Collegio Auenionensi sexaginta sex. Patres tres supra viginti: è quibus tres Theologiam, Philosophiam totidè in Scholis explicant: Sex alii nondum sacris initiati, Rhetoricam, Humanitatem, Grammaticam, Scholastici pari cum Sacerdotibus numero; Adiutores quatuordecim.

In vrbe hæretici viginti octo auitæ fidei redditi sunt, plures in circumiectis oppidis, in quæ præsertim Aduentu & Quadragesima excursum est: In his vnus è nostris Scholasticis iam Philosophus, & honesta familia natus, Ministris Nemausensibus ereptus est. Is post aliquos dies Geneuam profecturus erat, infaustis aibus Calvinianus Minister inaugurandus. Alii non pauci in fide Catholica vacillantes confirmati. A turpi quæstu Adolescentulæ tres reuocatæ, plerique à peccandi periculis.

E Sodalitio minori decem in varias se Religiones receperunt, quorum tres in Societatem admisi.

missi Lectam atq; numerosã educam^o iuuetutem; Scholasticos ducentos supra mille recensuimus. Nemausi conciones audita maiore multò cum frequentia, quàm fuissent totis octo annis præcedentibus; præsertim per Aduentum, quo tempore vix vnquam Magistratus abfuere, quibus tamen antea moris erat adesse rarius. Effectum concionibus Aduentus, vt ferè omnes etiam Nobiliores diebus nascenti Christo sacris adirent confessionis & Eucharistiæ Sacramenta, quod à multis annis factum plerique negabant. Deterriti ciues à matrimonio coram Ministris hæreticis contrahendo; Item ab hæretico coniuge accipiendo plurimæ, ab vxore hæretica ducenda aliqui. Maior frequentia communicandi à multis impetrata toto anno. Aliqui ad abstinentiam carnis, tempore Quadragesimæ, suis liberis permittendam omnino sunt inducti; nonnulli ad ieiunia, sibi iam à multis insueta annis, quæ tamen etiam cum prospera valetudine obita. Duo Nobiles viri audito de remittendis iniuriis acri sermone, statim post finitum sermonem in mutuos venere amplexus, vrbe lætante & gratulante: quod item post sequentis diei concionem, duo alii non vulgaris notæ fecere. Maritus hæreticus adductus est, vt receptam in sinum Ecclesiæ vxorem Catholico more, ac cultu viuere sineret. Effectum vt magna librorum piorum copia distraheretur inter Catholicos, & vt cum fructu legerentur. Catholici aliquot vacillantes in fide firmati: Alii iam lapsi, excitati, quæ concionibus, quæ priuatis colloquiis. Inter eos Religiosi duo Ordinis cuiusdam austeri & seueri, postquam plures menses Caluini fuissent as-

seclæ,

seclæ, Calvinum publicè eiurarunt summo cum
plausu bonorum omnium, concionante Societatis
Patre, atque illis gratulante reditum suum. Alius
Religiosus Sacerdos, professus seuerum institu-
tum, cum Ecclesiæ & Ordini nuntium remisisset,
datus est erudiendus Ministro præcipuo, ille sic ho-
minem instruxit, vt existimaret nullo vnquam tẽ-
pore à suis castris transfugam futurum, & vulgò di-
ctitaret, quicumque hunc virum ad Catholicam fi-
dem reuocaret, strenuum sibi visum iri ac valde po-
tentem: Audiit hoc Pater, qui tunc eo loco conci-
onabatur, piis hominem machinis adoritur, soli-
citat per nuncios, colloquium impetrat, deinde cõ-
sensum: ac tandem stupente Ministro, hæreticis
fremmentibus, & verò etiam spectantibus, ex Odeo
Caluinum abiurat & Ecclesiæ restituitur, ac de-
mum Ordini, in quo iam pœna voluntaria errorem
castigat suum. Eo facto plerique hæreticorum etiã
Nobiliorum in eam venere sententiam, vt vulgò
prædicent, non videri è re sua & existimatione, a-
perire amplius aditum Apostatis huiusmodi, qui
scilicet, vt aiunt, postquam multos sumptus fece-
runt, abeunt, & hospitibus suis nihil aliud quàm in-
famiam & dolorem relinquunt. Porro in Odeo se-
cretiore tanta hæreticorum frequentia auditæ cõ-
ciones, virorum, mulierum, puerorum, vt Ministri
excanduerint in vulgus, atque in primis in Ado-
lescentes Philosophiæ Candidatos, qui erant in au-
diendo concionatore nostro maximè assidui. Mul-
ta familiaritate ita plerique capti sunt hæretici, vt
nos ament, & libenter audiant priuatim, & in do-
mos suas inuident. Multis priuatis colloquiis inie-
ta

Et dubitatio de veritate fidei suæ, & quidam doctiores adeò conuicti argumentis, vt manum darent veritati, & in aliud tempus conuersionem suã differrent. Visitata Scholæ Philosophorum, & Magistri hæretici planè elingues redditi, illustrioribus ciuitatis hominibus audientibus, & postea testantibus, nihil se imperitius illis Magistris vidisse vnquã. Iuuenes hæretici Patrem nostrum rogauerunt, vt ille Philosophiæ ludum aperiret, se fore illius discipulos; non potuit illis fieri satis, sapius tamen furtim se in cubiculum Patris proripiebant, audituri aliquid de Philosophia, neque vnquam discedebant sine dubitatione aliqua de fide sua. Publicè & priuatim aliquibus hæreticis, præsertim matribus persuasum, vt infantes absente Ministro, si quando periculum mortis ingrueret, baptizarent ipsæ; & fuit non nemo, quæ sortem suam deploraret, quòd scilicet aliqui sibi infantes non loti excessissent: beatas mulieres Catholicas, quibus suos infantes tingere liceret, se porrò etiam inuitis Ministris id in posterum facturam. Denique ita capti sunt nostrorum comitate hæretici Nemausenses, olim ferocitate & contemptu insignes, vt iam vulgo saluent cum obseruantia significatione non mediocri.

Arausione hæresim eiurarunt quinque, dissidia multorum extincta, conciliatus cum sorore germanus frater, à qua iam duobus annis hostili planè odio dissidebat. Alius cum vxore in gratiam rediit, quam è viuorum numero tollere veneno statuerat. Multi qui peccata grauiora plures años cœlaueant, audita concione magno cum doloris sensu Sacerdos

cerdoti nostro aperuerunt, inter quos vnus in hoc statu viginti perseuerauerat annos. **C**ruce denique cum imagine Christi pendentis erecta, quæ triginta annos iacuerat, frementibus licet hæreticis.

In alio oppido vna aut altera nostri concione perfectum est, vt magno ciuium commodo angustioris templi spatia laxarentur. Reducti in gratiam germani fratres, primariusque ciuis cum ipso oppidi Governatore, qui inimicitias diuturnas, & penè internecinas exercuerant. Puella sexdecim annorum, hæresim in qua fuerat educata, expulit confessione. Expulsæ nostri hortatu ex oppido meretrices ab vtroque Magistratu; clanculum ac furtim regressæ, iterum sunt eiectæ, pœnis etiam additis, si vnquam regrederentur. Prædestinationis diuinæ accipe argumentum. Decrepitus quidam senex propè cetenarius, iam sexaginta & amplius annos clandestinas actitabat confessiones; hic iam moribundus, & ad extremam luctam vinctio- ne percepta, semel ac iterum aut sæpius ipsum limē necis attigit, sæpius est conclamatus, quasi iam vita functus, & quod stupendum est, frequenter à nostro rogatus, nè quid reliqui faceret quod gloriæ aditu arcere posset, constanter negabat: cum ecce tibi Deus, velut è machina miserando homuncioni adest, exclamat; Vbinam est ille? fortè tunc aberat noster: quæritatur, & tandem inuento animi vlcera aperit, totius vitæ exhomologesi habita: mox ingenti hilaritate perfusus, paucis post diebus è viu- uis abiit.

Monspellii, industria vnus è nostris Christiane Religio, cultusq; diuinus mirè promorus est: Hæ-
T
retici

retici hic magna ex parte, primarii præsertim ciues, suæ Religioni diffidunt, animum adiiciunt orthodoxæ, honestamque aliquam, vt aiunt, occasionem opperiantur ad Catholicorum castra transuolandi. Plurimi hæresim abiurarunt, in quibus præcipui sunt, D. Andusius Præses in suprema subsidiorum curia, & Baro nobilissimus, vir prudentia, doctrina, morumque integritate apud suos clarus: eius Pater etsi Baro esset, turbulentis tamen bellorum ciuiliu tumultibus, hæretici Ministri officio functus erat; mater adhuc Calvinianæ sectæ adhæret pertinaciter. Is Præses ipsa nocte, qua Christi nascentis colitur memoria, facta prius Patri peccatorum confessione, ad mensam sacrosanctam cum Catholico Senatorii Ordinis comitatu admissus, tantam & interno pietatis sensu, & externo Reuerentiæ cultu, spectantibus Catholicis admiratione attulit, quantum vix alius vnquam in hac vrbe. Comitissa etiam Marchiæ, postquam in Ecclesiæ sinum recepta fuisset, palam sacro & vespertinis precibus interfuit: præterea familia tota valde honesta, in qua cum patrefamilias erant duæ filiæ. Fortè cum Ministro Apostata venerat in colloquium noster: cumque varias in partes hominem versando, iucundum adstantibus spectaculum præbuisset; scriptum tandem ipsius fidei reformatæ contrarium extorquet: non tulit impunè miser; nam & à suis Collegis, & à Scholasticis Ministerio studentibus grauiter increpitus, erroris publicè damnatus est. Tanto in honore idem Pater vel apud ipsos hæreticos fuit, vt in Academia celeberrima, sæpius à Regiis medicis, etiam hæreticis, primæ ipsi deferrentur, imò

imò cogeretur eas admittere. In Academia Iuris-
 prudentiæ dùm pro cathedra disputatur, ipsi dispu-
 tantes hæretici, ei palàm gratias egerūt, quòd ipsos
 sua præsentia cohonestasset, eumque Patrem Re-
 uerendum compellarunt; cum tamen suorum Mi-
 nistrorum præsentium nè recordarentur quidem.
 Magna cum beneuolentiæ erga Societate nostram
 significatione abeunti Patri à Clero & curia subsi-
 diali vniuersa gratiæ actæ, quòd tanto labore ac fru-
 ctu suam ciuitatem excoluisset.

Claudat hunc annum iam satis tot annis testata,
 nunquam satis commendata D. Ludouici Belli A-
 uenionensis Archiepiscopi Vicarii, in nostros mu-
 nificentia ac beneuolentia singularis. Eius sumpti-
 bus, & fuerunt mille ducentorum aureorum, ab i-
 mo ad fastigium tandem Domus perductæ sunt
 scalæ lapideæ opere firmæ, visu præclaræ, vsu com-
 modissimæ. Bibliothecam præterea ampliore &
 oportuniore loco nobis ære suo instruxit, & multis
 voluminib⁹ locupletauit, neque aliud cogitare vi-
 detur, quàm de Collegii commodis procurandis;
 quod non solùm auxilio, sed etiam ea qua plurimùm
 apud oēs valet, gratia & authoritate, & in dubiis
 consilio, pro sua singulari prudentia & diuturno
 rerum vsu, iurisque cognitione, quam habet non
 vulgarem, iuuare pergit. Testis in cælo fidelis tot
 bonorum operum Deus, tam munificum, tam syn-
 cerum Societatis amicum, in hac vita, cœlestibus
 donis, in patria æternis aliquando præmiis
 cumulatifsimè remune-
 ret.

COLLEGIVM TVRNO-
nense.

VNum supra quadraginta aluit tot anno Tur-
nonum, ferè omnes Scholis occupatos; neq;
tamen minor in externos, quàm in dome-
sticos opera fuit. Nostrum institutum Scholastici
septem, Coadiutores duo, fere totidem aliorum
Ordinum susceperunt. Fuit ex iis vnus pater, qui
nouis nouisque rationibus filii discessum proro-
garet, sed repentè nescio an filii constantia, an vir-
tute diuina percussus, ita celsit, vt aduocatis tabel-
lione & testibus, consignatis filio tabulis, sacrum
paternæ benedictionis munus impertierit, & scri-
pto testatum esse voluerit. E Caluini faucibus, per-
fidaque religione ad gremium Ecclesiæ acciti duo
& viginti, quorum aliqui non vulgaris notæ; est ex
iis vnus, qui in suam recepit fidem, quâ exemplo,
quâ suauiter imperio, familiam totam Deo aggregare,
nec vana spes.

Annis superioribus prouentui domestico ac-
cesserat spes Prioratus Sancti Saluatoris, imò obli-
gnatæ iam erant apud nos omnium tabulæ, hoc de-
mum anno Superis annuentibus, obsecundante
Illustrissimo Domino Ludouico à Turnone, solè-
ni ritu ius nostrum vsurpauimus: Eò cum iuisset fe-
riis Paschalibus è nostris vnus concionandi gratia,
pio multis fuit emolumento. Nam vt omittam fe-
rias toti⁹ vitæ ex homologeses, amuleta aliquot, &
chirographa suauiter multis detraxit; quidam li-
bellum earundem rerum, quem iam quadraginta
annos studiosè conseruauit, & à patre moriente tan-

tanquam munus hæreditarium acceperat, nostro tradidit flammis vstulandum: alii cōtract^o aliquos, quia vsuram saperent, resciderunt; alii æs iniquum restituerunt. Demum ex quo nostri fuit iuris oppidum, & antiquam pietatis speciem resumpsit, & amoris cultusque erga nos non vulgaria dedit indicia.

COLLEGIVM DIVIO-
nense.

Diuionense Collegium alit de nostris viginti: Sacerdotes vndecim, è quibus tres docent, vnus quæstiones de conscientia iure: alter Philosophiam, tertius Rhetoricam: Magistros item humanitatis quatuor, nondum sacris initiatos: quinque rerum domesticarum Administros. Christi Domini Natalitius ad octingentos apud nos cœlesti epulo pasti sunt, quod mireris, etiam dæmon aliquos vel inuitus ad Sacramenta perpulit.

Infanior quædam mulier fuit, quæ sanioris mentis videbatur, cum enim nescio quid acerbi tulisset à marito, intemperis acta plus quàm muliebribus, de inferenda sibi morte consilium cepit: sublatus ei iam fuerat culter de manib^o, nè sibi pectus transferberet; vbi nullum vidit superesse alium cogitato sceleri locum, ad laqueum confugit, & iam illum de trabe suspendebat, mox libratura corpus in pondus, cum filia diuino planè consilio interuenit, quæ parentem suam reprehsit, & ad nos deduxit tanto mœrori medicinam facturam: nec sefellit euentus. Quarundam puellarum pudicitia tantum

non pretio expugnata, nostris nauiter repugnantibus à præfenti discrimine erepta est, atque hac opera grauissimo totius vrbs scandalo, quod inde consequebatur, obuiam itum. Insignior cuiusdam in hoc genere constantia fuit, ea est puella tres circiter de viginti annorum nata, quæ à tartareo hoste omnibus adhibitis machinis oppugnatur, idque tanta, & tam violenta impressione, vt tam de tentationis violentia, quàm ex resistendi conatu aliquandò animo deficiat. Iustinam aliquam confessario referre videtur, qui etiam dubitat, nè quod maleficium tanti, tamque inusitati conflictus causa sit. Hac aliquandò impurarum tentationum faces admoueri sentiens, ita exarsit in sese, vt D. Bernardi æmuladi studio, sub nocte se proripuerit in apertam domus aream, vbi obscuro celo à nemine spectari posset, ibiq; non gelidas quidem aquas, sed ventorum vim ac frigoris (hyems enim erat, nudato corpore in nuda terra procumbens ad horam sustinuerit, quis non speret Deum tam fortiter pugnantem ad futurum? Certè præfenti ope cuidam alteri adfuit, non sua, sed aliorum causa pugnantem, matrona enim quædam, quæ assiduo capitis dolore conflictabatur iam multos annos, eoque insanabili, cum aliquot noctes pernoctasset, vt quoddam familiae flagitium suis excubiis prohiberet, adeò non aliquid inde accepit incommodi, quod tamen verabatur, vt contra dolor ille planè euauerit, ita nimirum, qui Deo operam suam commodat, illam feceratur. Alia Nobilis Matrona cum Diuionem venisset, sacra Hostiæ visendæ causa, eius aspectu perculsa, illicò peccatorum pœnitudinem animo concepit,

cepit, & magna sua consolatione arcanas animi labes detexit. Mirabilis est hæc Diuionensis Hostia, quam diceret in hac Burgundiæ principe ciuitate à Deo integram iam tot annos conseruari, vt perpetuum sit fidei nostræ contra Sacramentarios pro Eucharistia testimonium, euidensque miraculum. In ea Hostia videre est plagas plus quàm quidecim cruentatas, quas sceleratus quidam Iudæus cultro olim inflixit, & vt obiter hoc dicam, Summus Pontifex Eugenius quartus, cuius adhuc extant in Ecclesiæ Archiuo litteræ, ad Ducem Burgundiæ Philippum misit hoc munus anno quadringentesimo tricesimo supramillesimum. Philippus autem cum illam Insulis in Flandria honorificentissimè recepisset, Diuionem transmisit ad amplificandam illius templi Religionem (Sanctam Capellam vocant) quod recens extruxerat, multisque dotarat beneficiis. Prima cuiusque mensis Dominica die attolli solet post sacrum, & breuissimo tempore adoranda exhiberi, maximo semper hominum concursu, sed maiore celebritate ea Dominica, quæ in octauas Christi Corporis incurrit, tùm enim solemni supplicantium Sacerdotum, ciuiumque apparatu per urbem circumfertur, vniuerso Senatu, ac reliquo Magistratu ritè prosequente. Sed redeamus ad nostros. In vicina vrbe nupserat puella Diuionensis, breui tamen viri mores pertæsa, post varias querimonias à viro per fraudem matris abducitur, Diuionemque rectà ad suos contendit, lite maritus uxorem repetit, res est impeditissima, tandem nostri Sacerdotis studio, & opera reditegrata pax est, tam in ter parentes, quàm inter coniuges, deditque

initium reconciliatæ gratiæ vtriusque confessio, & communio, magna vrbis vtriusque ædificatione, parique gaudio. Hic quoque B. Patris nostri Ignatii sanctitas vim suam ostendit. Nobilis enim Matrona cùm quinto mense, qui matri & proli exitialis est, grauitè ex partu periclitaretur, socerum misit in Collegium, nostrorum preces flagitaturum, is monitus est à confessario, vt nihil à Deo præter breuè vitam infantis, quò baptismo lustraretur, & matris incolumitatem postularèt, in eumque finem voueret inter communicandum, nurum suam quot annis B. Ignatio festum ac sacrum diem celebraturam, & ad eius honorem sacrosancta mysteria obituram, voti reus repetit domum: nurum reperit à partu liberam, infantem in templo, quò statim à partu fuerat delatus, salutaribus fuisse tinctum aquis cognoscit: eundem animam agentem.

Scholæ florèt ingeniosis Adolescètibus, numerati sunt discipuli ad sexcètos quinquaginta, vnus de nostris Patribus hanc Prouinciam vitrò suscepit, vt diligenter inquireret, qui ad officium diuinum quotidie persoluumdum tenerentur, eosque quotidie sub vesperam coactos solutis Scholis rationem doceret muneris sui, quare & ipse definit cuique pensum diurnum, & recitantes audit aliquandò, qua in re satis laboratur, tùm quòd ipsi ab eo precationum onere abhorreant, tùm quòd ab aliis externis auocentur.

Sodalitas Parthenia & augetur numero, & suas Domino fruges fundit, ex ea sex ad varios Religiosorum Ordines transière. Adolescens quidam ex hoc Sodalitio Deiparæ cultui addictissimus, cum aliquan-

liquandò sibi conscius esset culpæ, quæ animum
 furdo verberare pulsaret, in somnis visus est sibi à
 turba cacodæmonum comprehendi ob eâ culpam,
 vt raperetur ad Tartarum, cuius se dignum agno-
 sceret: ad futuram tamen cum speraret benignam
 Patronam, eiusque opem imploraret, B. Virgo præ-
 stò adfuit, suum clientem esse asseruit, cacodæmo-
 nes abegit, seuerèque monuit Adolescentem, ab-
 stineret penitus eo genere peccati, si se vellet habe-
 re propitiam. Hoc viso dilapso somno solutus est,
 multo sudore madidus, horrore plenus, moxque
 profiliens è lecto ad confessionem se contulit, ac
 multis deinceps diebus non destitit Deiparæ bene-
 ficium prædicare, ad eius cultum sibi animos ad-
 dere, eius monita sedulò curare. Hi fructus secun-
 dum Deû à nostra Societate in homines profecti;
 at illi quam nobis gratiam rependerint, operæ erit
 cognoscere. Alieniorem sum⁹ experti ciuitatem su-
 perioribus annis; nunc paulatim conciliatur, quò
 nostrorum conciones, & priuata cum variis collo-
 quia admodum conduxerunt, vt simul cum esca
 aliqua humanarum rationum veritatis hamû hau-
 rirant. Magistratus eadem ex causâ beneuolos ma-
 gis quàm antea experimur indies, & in mediis ca-
 lumniarum nebulis aliquam lucem aspicimus: sed
 insignis fuit propensæ in nos voluntatis testificatio
 Domini Rogerii de Bellegarde Hippocomio regio
 præfecti, & ducatus Burgundiæ Gubernatoris: nam
 & adiit ad nos, & Patrem Rectorem ad se crebrò a-
 deûtem perhumaniter excepit, & res nostras Ma-
 gistratibus, quasi suas subinde commendauit. Ex-
 trui iam pridem cœperat templû, & noua exedra.

Habitis hoc anno totius Burgundiæ comitiis, Rex, qui de nobis bene mereri non desinit, de ædificatione feriò promouenda litteras dedit ad Gubernatorem, & de nostra causa in comitiis agenda. Quare Gubernator de suo duodecies centenos aureos attribuit absoluendo templo, cuius per bona pars ad tectum perducta, plura idem in annum sequentem spondit. Ciuitas recepit se partem ædificiis Scholarum ex ædificaturam, duodecies centenis aureis in id opus collatis: comitia tantundem in alteram ædificii partem impenderunt. Classium fabrica, quæ iam humo extat, breui Deo iuuante consurget, & iam ad eam necessaria comportantur. Datum est drama interim per hosce comitorum dies de Iosaphato: bidui spectaculum fuit, adeò gratum vniuersis, vt frequentissima adesset concio, & Gubernator ipse, totius actionis, quàm longa fuit, spectatorem se sisteret. Opus verò adeò ex cultum, vt plerique postea instarent, rem typis & cedro dignam. Hæc domi, nunc ad ea quæ peregrè facta sunt. Vitellios, quod oppidum est in hoc Burgundionum Ducatu, Diuione octodecim milliariibus distans, per Aduentum profectus vnus de nostris Sacerdos, concionatus est, qui cum offendisset Catholicorū animos propter hæresum passim grassantem luem exulceratos, in rebus diuinis nau-seantes, & ad diuini verbi explicationem audientiam parùm propensas, à nobis etiam alienos, Dei gratia id ab illis euicit, vt & frequentes adessent, & Sacramenta confessionis, ac Eucharistiæ, quorum vsus penè exoleuerat, repeterent, & nostrorum cōsuetudine delectarentur. Inoleuerat ille mos, vt non nisi

nisi stantes rei diuinæ interessent, & diebus Dominicis eleuata ab Sacerdote Hostia, omnes statim è templo sese proriperent, docti sunt in genua prouolui, non nisi peracto demum sacrificio egredi, quod iam studiosè ab illis factitatur. Doctrinæ Christianæ explanationi perlubentes, frequentes, ac dociles se præbuerunt, & nostrorum exemplo Parochus, vir cæteroque eximiæ pietatis, curâ suscepit singulis diebus Dominicis Doctrinæ Christianæ rudimenta tradendi.

COLLEGIUM CAMBERI- ense.

Habitant in hoc Collegio viginti nouem: Sacerdotes quindecim, è quibus duo docent; Magistri quinque, Auditores Rhetoricæ totidem, rei domesticæ Administrum nouem. Serenissimus Allobrogum Dux ædificium bis mille ducatis tanquam mortuum excitauit, & perficiet ut speramus. Nobilissima Domini D. Albiginii vxor, ad altaris & Sacerdotis vestitum sericas vestes duplices argenteis floribus distinctas magni pretii dono dedit. Probi aliquot Sacerdotes spiritualibus commentationibus mentem apud nos excoluerunt; hæresim abiurarunt aliqui, B. Partis Ignatii festum diem solemniter sacro fecit augustiorem Reuerendissimus Episcopus Maurianensis, qui etiam melioribus Scholasticorum nostrorum fauens ingenii, ad præmiorum distributionem centum ducatos numerauit. Quam præsens Deiparæ præsidium sit inuocantibus, experti Sodales, quorum al-
ter ex

ter ex Religiosa D. Antonii familia in publico Partheniorum cœtu professus est, ægrotasse se nuperimè vehementer, sibi tandem imploratam Virginem saluti fuisse. Alius per litteras testatus est, se ex desperata cerebri vexatione, Sodalium precibus, & ope Mariæ ad tranquillitatem traductum. Caufidicus vnus annum penè totum obire congregationis conuentus prætermiserat, hac duntaxat religione contentus, vt quotidie B. Virginem stata prece veneraretur; ergò nocte quiescenti repente species est obiecta Deiparæ multo lumine circumfusæ, quæ fouere blanditiis cæteram Sodalium multitudinem videretur, seipsum autem præ pudore cunctantem auersaretur, vicit tandem studium adeundæ Virginis, à qua benignè in spem futuræ probitatis acceptus, non diù distulit, quin ad Sodalitatem frequenter se referret, estque cum primis bono Sodalibus virtutis exemplo. Deterius cum alio actum item Aduocato, qui liberioris vitæ curiosus, ipsam cœpit in postremis habere congregationem; ea de re interpellatus ab æqualibus, se nolle tot oculis obseruari, respondit, ac vereri reprehensiones, sicuti ab officio deflecteret, merito igitur quod illi contigit, diuinæ tributum est animaduersioni; nã cum agnouisset riualem suum sub horam primam noctis inde se recipere, quò sibi soli volebat aditum patere, seque à muliere præ illo despici, redeunti sine socio parat insidias, ac vix inita rixa, cum ipse ac socii fugantur exterriti, tanquam à plurimis premerentur; denique cum fugeret, exectum atque in se obuersum quatiens pugionem, in ipsummet corruit, sibiq; in pectus infixit, quo grauatus vulnere,

tan-

tandem reflexit oculos ad Sodalitatem, eiusque se precibus enixè commendans delicti veniam petiit, seque fore deinceps in officio suo constantiorem promisit, si vita diuturnior concederetur. Nobilis Adolescens cum philosophicas suas propositiones Sodalitati dicasset, tùm primum vocatione ad Societatem nostram muneratum se latatus est. Alter è tertia classe, cū vix bene quid sit positio teneret, implorata ad cōponendum Virginis ope, prāmium publicum pro suæ poëseos elegantia recepit.

Qui ex nostris ad amplissimum Senatorum ordinem cōciones habuit, tantos concursus exciuit, vt vix tanta frequentia celebrioribus festis annorum superiorum, quanta profestis verni ieiunii diebus hoc anno conueniret. Ex cōcione mulier sub cœnula tempus ad maritum; ô me beatam (inquit) si vita fungi mihi nunc daretur! quam ego conditionem adeò non reformido, vt etiam optem, ita sentio meum animum penitus à rebus fluxis alienum, ex quo edocta sum concionatoris sermonibus, quana sit fœlicitatis cœlestis vita: mirum dictu, paulò pòst sibi sensit stomachum aegrescere, atque vna interposita hora, suauissimè dissoluitur, quæ cupierat esse cum Christo. Solemnis abstinentiæ tempore ad Sanctum Ioannem Maurianensem missus Pater, ex solitis concionum, catechismi, confessionum, & cæteris exercitationibus vberes omninò retulit manipulos. Prædiuiti cuidam hæretico Geneuensi filius erat, is non vulgari se ratione ad Catholicam veritatem capeffendam admonitum, Sacerdoti nostro renunciauit, apud quem depositis vitæ totius noxis, eiurata hæresi cum Ec-
clesia

clesia rediit in gratiam. Ad hæc Geneuæ cum age-
 ret in mediis aberrantium tenebris, solo collustran-
 te, docenteq; Deo, Cœlitum venerationem & ada-
 mabat & prædicabat: inde Lutetiam Parisiorum
 contendit; illhic Catholicorum pietate, ac conti-
 nentia conceptæ animo veritatis igniculis sensim
 augescens, demum ad suos se recepit, à quibus
 adduci nunquam potuit, nè à carnibus sexta feria
 sibi temperaret: excandescit parens; nihil non mi-
 natur filio, ni mores illos dediscat; adhibet amicum
 ad conuiuium eo fine instructum; addit ille fore,
 vt sistatur ludicibus, ni sapiat propediem; nec de-
 erat querula parens obstrepentibus; Adolescens
 importanas adlatrantium voces pertæsus, peregrina-
 tionem meditabatur, iam enim illi fomites in a-
 pertum veræ Religionis desiderium eruperant, i-
 ter ingresso se dat obuiam peregrinantium contu-
 bernium. Illi Roma reuertetes Adolesceti Sãctissimæ
 Trinitatis imaginem concedunt, & vtilibus pro
 tempore instructum monitis, ad Diuæ Reginæ in-
 signem miraculis ædem, inuitant, negotium non
 fuit ad id iuuenis animũ inclinare, eã tamen obtulit
 conditionem, si quod illhic spectante se miraculum
 Diua edidisset, à Caluino defecturum, vix eò adspi-
 ravit, cùm ecce tibi hominem intruetur, qui nixus
 adminiculis, vix agrum traxerat peregrè corpus,
 iis abiectis, pedibus constanter insistentem, ingre-
 dientemque. His demum victus, dat manus, seque
 voto amplectendæ veritatis obstringit: deterrebat
 nihilominus malus pudor, & malus dæmon, nè se
 Sacerdoti sifteret. Romã tandẽ pergens, Camberium
 diuertit opportunè: nam à pia quadã Matrona co-
 gnitus

gnitus ad nos adducitur, Sacerdoti nostro vita patefacta errorem eiurat, profitereturque se, si Summus Pontifex annuerit, in eremo reliquam vitam traducturam.

Anus, cuiusdam, qui domi nostræ famulabatur, parens, morbo cogente poscit fieri Sacerdotis nostri sibi copiam, apud eum peccata deponit, postero die viuifico confirmata pane, sacro etiam inuncta oleo, duas iam horas cum sine voce, sine sensu decumberet, euocatus rursus confessarius reperit spiratē, loquentem, orantem, non ita multò post morbus posuit, quod ipsa B. Virgini de Mians (ita loco nomen est) cui votum sub morbi principium nuncuparat, acceptum referre se prædicat.

Quidam nostræ disciplinæ alūnus, à nostro quopiam, Agno in cera sacro donatus, munus in collo suspen derat, cuius est præsentissimam expertus opem: torrentem enim dum amnem traicere bis teruè conatur, in extremum capitis discrimen adductus, quodam quasi colli vinculo attolli se sentiebat; & sospes demum emerfit.

Hero Nobili Catholico vendebat operam famulus hæreticus, sed imprudenti, adduxit eum noster ad salutare consilium, nam culpis omnibus vitæ superioris enarratis, Catholicæ fidei nomē professus est in æde nostri prioratus, tantaque perfusus est diuinæ lucis suauitate, vt & eam diem in candidissimis reponat, & nostris posthac peccata detegere statuerit, vbicumque nactus erit eorum copiam.

Hydropica lues mulierem adduxerat ad extrema; ea tamen, si, vt fit, nouissimis armata Sacramentorum

torum præfidiis, ad maiorem tamen mentis tranquillitatem aduocato Sacerdoti nostro peccata detegere instituit; morem gessit Pater, & Agno piaculari, & Crucis imagine donatâ reliquit: pia mulier tabulato affigi iubet, vt eo spectaculo simul oculos pasceret animumque: grata Deo, ac Cœlitib⁹ fides, nam se sub noctem: effusos non sine sensu pietatis, vidisse circum eam volitantes Angelos asseueravit.

Probauit certam B. Parentis nostri Ignatii opem domesticus auriga, ardebat quotidiana febris, dum ipso festi peruigilio hortator ipsi noster quidam fuit, eum vt deprecatores apud Deum adhiberet, fecit eo auctore, nec vanæ ceciderunt preces, nam postridie ægritudine depulsa, est in cōmodam valetudinem vindicatus.

COLLEGIVM DOLANUM.

H Abuit Dolanum Collegium hoc anno Socios triginta sex, ex his Sacerdotes septemdecim; duos nempe Theologiæ Positiuæ & Moralis Professores; Philosophiæ totidem; tum Rhetoricæ & Humanitatis Magistros; ceteros Patres, aliis Domus à templi propriis ministeriis occupatos. In quatuor Grammaticæ classibus totidem Præceptores; casuum Auditores quinque, rei domesticæ Administri decem. Dedit Societati alumnos quatuor, omnes Deo dante, prospera vsi sunt valetudine, quam pro sui quisque muneris ratione, ad diuinum obsequium conferre conat⁹ est.

Idem.

Iidemque spiritualibus Societatis commentationibus exculsi. Nec verò prætereundum, quod planè diuinitus vni è Sociis extra ordinem accidit, qui Ianuario Mense, rure domum cum socio repetens, dùm glaciali & lubrico solo ingreditur, mox, fallente vestigio, media via lapsus est, cum fortè in ipso temporis articulo currum eadem via incitatus agente, nec aduertente auriga, rota currus, sinistri ei pedis malleum, vel proximam tibiæ partem innoxia trāsilit, Deo videlicet famulum tutate, qui paulò antè, ex itinere ad vicinum templum diuertens, ei se commendarat.

Scholæ, Auditorum numero (nam cæli sunt amplius septingenti) non minus florent, quàm anno superiore.

Minor externorum Scholasticorum Sodalitas, ex veteri, dirutoq; in nouum domicilium vnà cum maiore commigrauit, magna virtutis accessione, plurimaque in multis morum commutatione.

Quidam ex opificum cœtu Parthenius, idemque Societatis nostræ candidatus, in quam deindè hoc ipso anno cooptatus est, cum Februarii Mensis die quodam mane, velut futura præfagiēs, vt ipsemet postmodum narrans referebat, sese Beatissimæ Virgini & Patronæ, peculiari illa oratiuncula. Sub tuum præsidium &c. commendasset attentius; ecce tibi eodem die, dùm Sacerdotis hospitis gratia per lapideos scalarum gradus decurrit ardenti, summus gradus cæteris amplior, vi disruptus frigoris, quod hoc anno, per eos dies fuit maximum, sub pedibus fatiscit, & in geminas soluitur partes: ipse verò inter ambas portiones corruentes medi-

in inferius pavementum decidit illæsus, ea procul dubio Virgine protegente, sub cuius præsidium, eo ipso die prima luce confugerat.

Quatuor Virgines Deo se deuouerunt. Vnus in Patrum Capucinatorum familiam ascriptus. Tres externi, qui cum lacte materno hæresim suxerant, eam in manibus nostrorum deposuerunt, eorumque vnus, præmissa in nostro templo publica fidei professione, quam viri Nobiles, Senatus & vrbis Magistratus, sua præsentia cohonestarunt.

Quin etiam illud hoc primo anno institutum, & in mores perductum, vt triduo illo antecinerali in vespertina salutatione seu vltima orationis hora, corporum diuerberationes, à Sodalibus, maximè Parthenicis, in ipso templo vsurpentur, quod in superioribus templi porticibus commodè perfectum est. Per sacros Dominici Aduentus dies, Sanctissimi D. N. indultum promulgatum & susceptum est, confitentium atque communicantium magna de more frequentia; censa sunt capita 2600.

Extremo loco quiddam miraculi instar ascribam. Puer quadriennis è superiore porticu carceris ad modum alta, in inferiorem victorum arcam decidit illæsus, cum ceream Agni Coelestis imaginem, sibi eodem die à Sacerdote nostro traditam, è collo suspensam gestaret.

Sed & hoc anno, in Burgundiæ comitatu, geminæ Sanctissimi Sacramenti Hostiæ, non vno miraculo nobilitatæ sunt; quarum altera Dolam, solemnè pompa deportata, & magnifico apparatu excepta est. Huius sanè post Dolanorum memoriam celeberrimæ pompæ, quoniam nostri haud postre-

mas partes tulerunt; haud alienum videatur, si paulò pluribus verbis, ipsius miraculi primùm; dein totius pompæ rationem, annalium nostrorum monumentis commendemus.

Est igitur in Burgundiæ comitatu haud Vesulio procul, oppidum, cui Fauernio nomē; & in eo Abbatia D. Benedicti institutum professa; huic Abbatia anniuersaria sacris Pentecostes feriis indulgentia à Sanctissimo D. N. iam pridem concessa fuerat, quam, ut maiore cum sensu pietatis, externi simul ac domestici, consequerentur, ipso peruigilio, ara temporaria, de more, ad ferreos cæcellos est posita, qui secretiorem templi partem ab Odeo dirimunt; superque Sanctissimi Sacramenti extantum tabernaculum, & duplici orbi crySTALLINO, in monstratorium, ut vocant, thecam inserto, geminæ, ad maiorem firmitatem, sacrosanctæ inclusæ Hostiæ. Omnia, ornatu maiore, quàm custodia. Flamma siquidem, in tempesta nocte, incertum quo casu, grassas, lineum, sericumque ita omnem amictum exussit, ut eius reliqui nihil, præter eam vmbellæ partem, fecerit, quæ Sanctissimam supernè Eucharistiæ obtegebat. Eodem cum tabernaculo, ligneus quoque proximus gradus, mensæque posterior pars, quæ tabernaculum fulciebat, incendio deflagauit: sacro ipso marmore, quo Sanctissimi Sacramenti arcula nitebatur tripartito, collabente. Postridie prima luce, a dituo in primis; tum Religiosis omnibus, tam luctuosæ rei spectaculo perculsis, & quid Augustissimo Sacramento factum sit, enixè, diligenterque perquirentibus, tandem cœnobii nouitio, eodem fermè quoprius loco, sacrum illud vasculum

cum diuinis pignoribus, sese conspiciendum obtulit in aëro suspensum, nulliusque omnino rei adminiculo suffultum. Eò repente ab omnibus cœnobitis concurritur, miraculum cupidius intuentur singuli, & vtrâque Hostiam crySTALLINIS orbibus inclusam incolumem spectant, quorû candori duntaxat (quò testatius foret miraculum) fumus non nihil offecerat, ipsa spectandi diuturnitate, oculos animosque exfatiant. Id vbi vulgatum est, innumeralis, è vicinis pagis oppidisque hominum multitudo confluit; quorum omnium piæ expectationi, cum diuina benignitate (tantæ rei miraculo horas tres minimum & triginta perdurante) abundè satisfactum esset; in ritualem postmodum librum, quem Missale nuncupamus, quia Sacerdote tùm sacris operante, consultò subiectus erat, sacra delapsa arcula conquieuit. Dolani ciues totius rei certiores facti, datis semel atque iterum ad Serenissimum Principem Archiducem; tùm ad R. D. Fauernium Abbatem, litteris, ex Sanctissimis Hostiis, alteram suæ ciuitati poscunt, impetrantque. Itaque ad tantum suscipiendum hospitem, honorificentissimam Magistratus Dolanus legationem apparat. Centum in id muneris delecti equites, in quibus vrbis curiæque spectatissimi quique numerati, qui vna eademque opera, Augustissimum illud diuinæ potentia ac bonitatis monumentum (quod ei⁹ muneris donationem Abbas, contra Dolanorum vota, in aliud tempus differri volebat) denuò peterent & referrent. Profecti vndecimo ante Natalitia die, qui idem erat Lunæ, post tridui fermè iter, eò cum appulissent, Abbatis offendunt animum, cum sua-

pte

apte natura, tum ornatissimi illius comitatus aspectu in sese tam æquum tamque propensum, ut difficile dictu esset, libentiusne isti acciperent, an ille concederet. Igitur post celebratum, die Iouis concentu modulatissimo, sacrificium, prandiumque confectum, disertis, conceptisque verbis R. Fauernius Abbas id se animo perlubenti, quod peterent, diuinum munus purum, putumque tradere confirmauit; altera scilicet è duabus Hostiis furentium flammarum victricibus haberent illam sibi, seruarè-que religiosissime, ceu perennem bonorum fontem, malorumque omnium depultricem. Hæc cum diceret, Dolanæ Ecclesiæ Decano in manum dat, inusitato sociorum gaudio; qui, ut eiusdem suos primo quoque tempore participes facerent, in leucicam, augustali serico per insignem, quam in eum usum phalerati equi ex vrbe duo auexerant, maturant imponere. Totum illud iter, reditus, quod item, ut itus, tridui fuit, ita perfectum est, ut religiosè in primis seruato, quod inciderat, solenni totidem dierum ieiunio, perpetua interdium euntem symphonia circumstiteret; noctu verò, in ipsis oppidorum occurrentium templis, dispositis seruaretur in singulas horas excubiis: Quas primi semper egerunt generosissimi duo Barones, iidemque Senat⁹ equites, ea reliquorum sedulitate, ut longè plures pernoctarent, quam præscriptus à Pratore excubantium ordo postulare. Mitto, nullam extitisse toto eo itinere in agris domum, nullum pagum, nullum oppidum, ex quibus certatim sese obuui, supplicesque habitatores non effunderent. Ita demum die Sabbathi, sub vesperam, peruenisse Rupem for-

tem (qui pagus Dola quatuor abest passuum mil-
 lia) cognitum est. Postridiè manè progressi in vici-
 niorem vrbi pagum, ibidem obuam exituram sup-
 plicationem opperiri constituunt, quæ, eo, quo di-
 cam, ordine, instituta est. Duodecimo Calendas Ia-
 nuarii; qui dies erat Dominicus, Diuoque Thomæ
 Apostolo sacer, ad meridiem, dubio licet turbido-
 que cælo, prægressum linteatum puellarum agmè;
 secuti sunt nostri Scholastici, quorum nouissimi e-
 rant Parthenii, ardentibus cereis cantuque conspi-
 cui; his proxima Misericordiæ Sanctissimi Sacra-
 menti Sodalitia, suo quæque pœnitentium cultu
 distincta; Sodalitiis Patres Capucini; istis Francisc-
 cani, qui cum Clero consequente bene multo, da-
 mascenis auroque illustrib⁹ induti sacrorû vestibus,
 varii generis, non minus scitè quàm magnificè in-
 clusas reliquias comportabât. Clerum Senat⁹ sub-
 ibat, purpureo (quod antea nunquam) habitu; hos
 deindè Academicæ Iurisprudentiæ Professores,
 quos sequebatur infinitus propemodum incolarû,
 conuenarumque numerus, nè quid de matronali
 muliebrique turba dicam. Iussis non procul à pago,
 puellis puerisque, nè quid arcta luto saque via, tur-
 barum oriretur, subsistere: octodecim interim lon-
 gius aliquantò progressi sunt, Angelico vestitu A-
 dolescentuli, qui è molliter accliuo tumulo venien-
 tem Christum, iisdem, quibus Hebræi olim pueri,
 sed consonantioribus forsan vocibus, suo Socio-
 rumque nomine salutarent. Cæteri verò grandio-
 res, cultu Deo debito ritè perfuncti, eundem, in re-
 ditu, quem itu, seruarunt ordinem. Modestix certè
 cum cætera turba, tum retinētissima inprimis fuit

præ-

prætoria Christi Domini, seu stipatorum custodū-
que cohors, cuius cum gratuitate ac pietate armo-
rum splendorem certare diceres. Sanctissimum Sa-
cramentum, quod R. Abbas præferebat, umbella
contexerat, à clarissimis quatuor ciuibus circum-
data, eius hinc inde latera Nobilissimi totidem Co-
mites, Scholastici nostri cingebant, quibus id erat
pēsi, vt perpetuos ex argenteis amplissimisque pa-
teris odores incēderent; honorarii verò pueri duo-
decim, longioribus accincti facibus anteibant, con-
colori omnes serici rubri vestitu: id tantum inter-
erat, quòd hi aulico planè more, illi suo amicti esēt.
Horum omnium latera rursus claudebat alia ar-
matorum peditum cohors, insignem, cum militari
dignitate, præferentium, pietatem. Muris cum
succederet, excepit festa plurium tormentorum di-
splosio. Iucundissimum certè omnium fuit specta-
culum; cum ad portas Adolescens, nostrorum Au-
ditorum vnus, virgineo & vultu & cultu, Dolanæ
ciuitatis, cuius agebat personam, post clauis subeū-
ti Christo traditas; eiusdem fidei ciuium salutem,
atque fortunas commendauit. Totius inde vici qui
ad templum pertinet, tam concinnè vestiti erant
parietes, nullum vt aulæis vacuum locum cerneres.
Ad arcus triumphales accedebant aræ, passim exci-
tata odoratissima, ac magnificentissima, aurea ar-
genteaque, quam profundeabant, supellectile. Neq;
suo Scholę nostrę muneri, in publica & cura & gra-
tulatione defuerunt. Nam præter drama de veteri
Manna, in ipsa templi area datum, illius etiam ve-
stibulum, cum sacellis pluribus, est à Scholasticis
nostris omni versuum genere, emblematum, dæ-

dalmatumque pereleganter exornatum. Illius diei pompa, non modò est in noctem proximam, (vespertinis precibus, cum laudatissima templi symphonia, in horá vsque septimam extractis) verum etiam & in sequens biduum propagata. Prætereo fidium ac tubarum sonum, qui iucundissimus, ex amplissimi templi Dolani turri facibus plus mille collucenti, audiebatur. Denique illud omnium iactatum vocibus, nullam unquam Dolanæ ciuitati ea luce vel iucundiolem, vel salutarem magis illuxisse.

MISSIONES.

Per sacros Quadragenarii Ieiunii dies, Balmæ Monialium, vnus è nostris conciones habuit, quo ex oppido, præter vsitatos cõcionum, & auditarum confessionum fructus, hos insuper manipulos retulit.

Cum per id oppidum iter haberet dynasta quidam, inter eius comites, ad eò graue dissidium natum est, vt mutuis sese vulneribus conficere pararent; cumque is nequicquam eos placare esset conatus, nostrum accersuit, qui graui & blanda oratione mitigatos, alios ab aliis disiunxit; atque ita contentioni finem attulit. Cum ipso anno, ob inusitatam frigiditatis magnitudinem, & niuium copiam, pauperes omnes multa perpeti coacti sunt, tum vineti potissimum, qui in prærupto & arduo murorum loco tenentur inclusi, quo nemini id temporis, lubrico nempe ascensu & niuibus glaciei in modum concretis, sine probabili vitæ periculo aspirare licebat do-

bat, donec ipsemet concionator noster, eorum miseratus solitudinem & incommoda, in eum locum confidenter ascendit, & inuium iter aperuit; cuius populus exemplum sequutus, prolixè tentis in carcere succurrit, atque ad eò festis epulis liberaliter accepit, circa diem festum Paschæ, sacris confefsionis & Eucharistiæ mysteriis prius operatos. Eadem in vrbe iam olim Misericordiæ Sodalitas erat instituta, solamen & subsidium pauperum, sed abhinc aliquot annis multum degenerauerat: itaque noster, habitis in ipsius Sodalitii Sacello adhortationibus, ei cœtui pristinum decus, magno Sociorum adiuncto numero, postliminio reddidit. Eadem nauata opera in Nosocomii restituendo statu, vbi nonnulla indigna committebatur. Vt finis tandem aliquis rixarum, pugnarumque constitueretur, quæ inter duas parœcias, inter se vicinas, quotannis hebdomada ferè maiore contingebant, à ciuibus obtinuit noster, vt publico in concilio decernerent parochialem ædem, elegati specie ex ædificandam, quæ ambas parœcias capere posset, vt loci cõmunitas coniunctionem firmaret animorũ; cùm præsertim hæc via longè sacra & diuina officia commodius peragi possent. Eadem opera, & eodem in conuentu ciuitatis, conciliationi D. Abbatissæ cum populo initium datum. Eidem cœnobii Antistitæ Sacerdos noster, itemque sex aliis monialib⁹ persuasit, vt quot hebdomadis, semel iterumque ad exemplum cæteris statuendum, sacram Eucharistiam sumerent. Tùm de communi sententia, in aditu cœnobii atrium constructum est, quò ingressus externis prohiberetur, qui antea vulgo patebat. Præterea quæ irrepserat

multarum rerum, non quidem magnarum proprietatis, & priuata possessio oblata. Deniq; Nostro pollicitæ, sese à S. D. N. petituras, vt his leges & regulas quibus vtantur, eis præscribendas curet, hæctenus enim nullas omninò viderant, quòd id cœnobium bellorum iniuria sapius euersum est, cum tamen ex antiquissimis totius Burgundiæ censeatur; ab hinc 1400. annis conditum. Præter hæc Catechismi doctrina pueris & rudibus tradita; aditi & recreati ægroti; libri aliquot partim impuri, partim hæretici, concremati.

Alius è nostris per eosdem Quadragesimæ dies Lædonem missus (ea est vrbs comitatus, parua quidem, sed opulenta, & pro loci angustiis, virorum prudentia, doctrina & religione præditorum numero abundans) ita omnes officii sui partes est implere conatus, vt talibus ingeniis atque iudiciis sese probabilem effecerit, & Magistratus in digressu amplissimis vrbs, totius nomine ciuitatis ei gratias egerit. Et sanè præter quotidianos concionum confessionumque labores, & hebdomadarios in remotiorè pagum, magno cum incolarum fructu gaudioque, excursus, magnoperè ciuium animos commouerat, aliquot Catechismi capita, tribus actionibus, à pueris, in Theatrum data, vt verè illud Regii Psaltæ hoc loco vsurpari posse videatur: ex ore infantium & lactentium Dei laudem esse perfectam. Præter has in diuersos Burgundiæ tractus missiones, tertius è nostris Sacerdos Caluomontium in vrbs Campaniæ Nobilem, in tempus superioris Aduentus & sequentis Quadragesimæ missus est, idem qui proximis annis per eosdem dies missus erat, magno, vt
antè,

antè, ciuium bono, fructuque animorum. Nonnulla tantum ex iis, quæ extra ordinem à superioribus annis diuersa contigerunt, apponimus. Præter cæteras reconciliationes animorum, fuit illa toti vrbi maximè salutaris. Sub tempus creandorum exeunte anno Magistratum, inter primarios viros, exarserat tam grauis & acerba dissensio, vt cum summa pernicie ciuitatis, vtcunque ad arma, quæ in proximo ad manum erant, iam iam concursuri viderentur. Sed noster certior factus opportue occurrit, potentium iracundiam repressit; denique diligenti data opera vt partibus satisfaceret, per mutuos amplexus dissidentes reconciliauit in gratiam, quos iterum post aliquot dies vltro repetierunt; cum alter alterum, in Sacerdotis nostri cubiculo fortè reperisset. Domus quædam, eorum qui carbonariam factitant, mediis in syluis Læmuribus erat infesta. Dæmon felis specie sese videndum præbens, omnia intus verteabat, miscebatque, carbonarias secures, nulla ictorum læsione in capita iaculabatur. At primùm quidem noster, recõciliandis cum Deo domesticis, & sacra Synaxi muniendis, spargenda lustrali aqua, dæmonem penitus fugasse videbatur. Sed altero anno, eodem reuertenti, interrogati incolæ quo loco res esset; responderunt locutam esse laruam puellæ, dixisseque se animam esse auiæ vitæ functæ. Sed noster iussit nullam huic monstro fidẽ habere domesticis, prioribus piaculis exorcismos addi curauit, tandemque circa Pascha, ante suum ex vrbe digressum, ab iisdem hominibus accepit, Satanæ terricula paulatim velut fumũ euanescere. In magnis pauperum, in Nosocomiis degentium,
atque

atque etiam victorum incommodis, quippè hyeme, eo anno perfrigida & niuosa, prouidit nolter, vt omnibus subueniretur.

Deniq; eius populi propensã erga nostros hois voluntatem, illa etiam declarant, quòd propter hyemis asperitatem, & niuium impedimenta, post Natalitios dies summa vi eos retentos vellent, quibus tamen nostri minimè cesserunt. Multum nihilò minus viã, plurimi, longè omnium ordinum agmine obfirmatis animis, abeuntes sunt profecti. Cumq; anno priore nostros adhuc ignotos, nemo, nisi agrè domo vellet accipere, hoc posteriore, summa inter se contétione certabant, quisnam potissimum eos hospites esset habiturus.

COLLEGIVM BISVNTI- num.

FVère de nostris in Bisuntino Collegio sex & viginti. In his Sacerdotes quindecim, è quibus quinque docent: præter hos Magistri duo, reliqui rerum Administrari. Societatem expetiere ad triginta, nouem admissi: plures ad alias Religiones transferunt. Feria quinta in Cœna Domini, quo tempore sepulcri Dominici memoria religiosè pieque colitur, Sodales nouo genere supplicationis omnium in se oculos, mentesque conuertunt. Bini processerunt ordine bene longo, sine funalibus, sine cœtu, nullo vexillo præeunte, nulla mutatione vestium, sola modestia, silentio, ordine contenti. Atque ita capitibus apertis taciti apud se preces funditantes, præcipua ciuitatis templa obiere. Nescio quo pacto fieri solet, vt ipsa quandoq; nuda, & minimè fuca-

ta simplicitas delectet magis quam pompa. Certè res, & admirationè, & studium imitandi excitauit. Nimirum intellectum est, qua Religione, quauè significatione pietatis adiri ab omnibus sepulchra deberent. Ad Oratorium reuersi post preces fusas, & audità adhortationem, pauperibus ritu solemnè, nobilissimi quique pedes lauere. En aliud Sodalium pietatis argumentum. Nos imaginem ex quercu Sichimensi, in qua olim affixa B. V. effigies, cum Indulgentiis nacti, Sodales ferculo inclusam serica veste, auro gemmisq; distincta, instituta supplicatione celebri, festo apparatu, publica penè vrbis lætitia, nobis authorib⁹, in templū nostrū intulerūt: hanc Sodalium supplicationē Patres Minimi cohonestare voluerūt; & imprimis Reuerēdissimus Corinthiorū Archiepiscopus, Illustrissimi Archiepiscopi nostri Suffraganeus, Sodalis & ipse, qui eam infusus in altari collocauit, & de Virginis Sichimensis laudibus concionem habuit. Attulit hæc celebritas primo cum nouitate admirationè, mox cum admiratione pietatè, dein variam, & multiplicem curationem, nec animorum modo, sed etiam corporum. Certè Comitissa facilè primaria, seu nobilitatè, seu Religionem attendas, cum à partu grauius decumberet ex vlcere mamillari, neque medicinā facerēt hinc Chirurghi; illinc varii Sanctorum in auxilium vocati, in templo nostro ad imaginem Virginis votiua prece, ceraque votiua remedium & salutem inuenit. Res est vulgò notissima, quam ipsa palàm & vbique prædicat. Sed nè discedam à Partheniis, vinitor apprimè pius, difficili morbo iam inde ab annis quindecim tenebatur; maleficium potius,

tius, quàm vsitatum aliquod morbi genus fuisse dixeris. Nam primò Zona veluti cingens vmbilicum malignus humor, adeo tenaciter parti illi adhaerebat, nullis vt vnquam fomentis dissolui potuerit, postea serpens humor reliquum corpus occupauit, fractis omninò viribus, quod in homine id ætatis (accedit enim ad quadragesimum) in opifice, & ad laborem nato, molestissimum videbatur, maximè cum nec morbi causa, nec remedium appareret. Accedebat fœtor intolerabilis, quo siue auras acciperet, siue redderet, siue cibum qualemcumque sumeret, cū incredibili nausea perfūdebatur. Tentarat vias omnes: sed frustra. Itaque maiorem vim adire constituit. Hic opportunè admodum, dùm de uoritiua nescio qua peregrinatione cogitaret, incidit in Parthenium, quo familiarius utebatur, cōsiliium aperit, laudatur: verùm quin tu, inquit ille, ommissa longiori peregrinatione, templum adis Patrum Societatis, ibique ante Virginis imaginem prouolutus communem Parentem inuocas? vix hæc finierat, cum æger velut ex grauiore somno expergefactus, lucem intueri, sperare sanitatem, eamque vehemèntius intra se exposcere. Mirum dictu, vel ex eo puncto temporis sentit beneficium, languor imminuit. Sed inclinabat in vesperum. Ergò domum redit, uxori rem aperit, certus luce postera, & Sychemiū, & Virginem Aspricollem in icuncula nostra inuisere, inuenire. Primo mane memor salutis, voti non immemor, venit ad templum vnâ cum coniuge: verùm quia occlusis adhuc foribus negabatur aditus, atque ad sua negotia extra urbem necessariò vocabatur, stans in limine, Virginem salutat, salutarem

rem opem exposcens, vxoriq; mandat, vti suo nomine genibus ante imaginem obuoluta, pacem, & absolutam incolumitatem imploraret: paret vxor, duplicique voto, & mariti, & suo supplex imaginem adorans, Christi Parentem sollicitat. Interim vinitor cliens Virginis, suas res agit, neque in medio negotio negotium salutis, aut Patronæ memoriam deponit. Res mira, languor omnis, & fœtor omnis abscedit: redit ille sub vesperam viribus integris, plena salute, nullo vel minimo sensu doloris, in eoque statu iam sex ipsos menses lætus & incolumis perseuerat. Claudam quæ de Sodalibus habeo dicere, sine beatissimo senis propè centenarii: vir erat vt acer in rebus gerendis, ita pietate feruens, sed imprimis amans Societatis, is cum mortis tempus imminere sensit, Patrem, quo utebatur à confessionibus, ad se vocat, factaque exomologesi, & in solito quodam exultans gaudio, ruit in amplexus Sacerdotis, identidem hæc ingeminans: Deo sit laus, mutuis fruemur aliquandò in cælo amplexibus: reposita hæc spes est in sinu meo: erat tùm dies D. Iacobo Apostolo sacer, cunctisq; per opportunum videbatur, vt sacro viatico muniretur, quod ille licet non probaret modò, sed etiam vehementer optaret, quia tamen B. Annam, Beatæ Virginis parentem, præcipua semper Religione coluerat, rem differri iubet in crastinum, qui dies vbi illuxit, vix hærens osibus, duce famulo, adminiculante scipione, nostrum in templum perreptaui, ibique cœlesti pabulo recreatus, domum hilaris, & iam ad moriendum paratus, reuertitur. Sed non leue pietatis argumentum boni senis, clientis Virginis, postrema

voluntas. Iubet quas in fortitione Sanctorum fentētias acceperat, bene asseruatas, & in vnam fascem colligatas sibi adferri, iubet & rosarium, quo frequentius utebatur, hoc manibus implicatū secum vnâ cōdi loculo, illas sudario affutas comites sepulchri esse imperat, vt quos habuerat in vita Patronos, eosdem in morte & defensores agnosceret, & amicos experiretur. Multa paucis de reliqua rerum urbanarum messe. Ciuitas vniuersa mirum quā excitetur ad pietatem. Indulgentiis consequendis, Calendis Ianuarii, Dominica Quinquagesimæ, festo Sancti Claudii, quem Bisuntinum Archiepiscopum miraculis toto orbe celeberrimum, Sacelli nostri Patronum agnoscimus; sed potissimum vertēte anno feriis vniuersalis Iubilei, tantus ad nos concursus factus est Sacramentorum causā, vt superiorum annorum frequentiam longè superarit. Vnum decerpam è multis, quæ hac occasione ad Dei gloriam gesta sunt. Miles ex detrimento rei paternæ affinium fraude, dū peregrè militaret, auersa, in furorem actus, ius in armis ratus, cædes meditabatur. Ea in cogitatione dūm Vfontionem solitarii petit, media in sylua obuium habet virum facie cultuque corporis liberali, cæterum barba & capillo nigricante. Is erat, quem sæpius præceps iracundia dæmonem appellarat. Post salutationem nouus comes hoēm blandè percontatur, quò & cuius rei gratia pergeret. Hic miles sensa pectoris aperit, inimicum exostulat, ferrum flammamque affinibus minitatur. Comes dolere, condolere, rem indignam, dicere, probare, & ardenti oleum iniicere, & vt præsentī calamitati succurreret, habe tibi,

inquit comes, centum aureos, & illos offerebat, & plures si usus est. Miles artes magicas suspicari, quarum olim studiis tenebatur: Sed à veteratore animatus, & penè victus, petiit qua conditione hæc pecunia offerretur. Si mihi seruias, inquit dæmon, enimuerò subiicit miles; vereor nè seruituti addas malam rem, & nisi ex voto tuo seruiam, malè multatum dimittas. Pollicetur dæmon triginta annorum impunitatem: tùm miles herum imperiosum veritus, trium dierum inducias ad deliberandum petit. Inter hæc superuenientibus quadrigis, dæmon mercator & esse & videri desit. Sed miles ex dæmonis alloquio perhorrescens, vrgente necessitate, propè aberat ab exitio, cum serena lux ab Angelo lucis oboritur, adiret Patres Societatis, consilia caperet, ductum sequeretur; paucis concludo, venit ad nos; discit nullà omnino cū hoste generis humani societatem ineundam. Magnifici vrbis Gubernatores variis officiis ac beneficiis, suam in nos voluntatem, magis ac magis testatam esse voluerunt, vt cætera omittam: cum recepto iam inde à priscis temporibus more maiorum, licitatio publicorum vectigalium palàm in domo ciuica, in confessu Gubernatorum, ipsis Calendis Ianuarii institueretur, hoc tandem anno præter omnium opinionem, nemine repugnante, suffragantibus omnibus, quod vix ac nè vix quidem in tanta hominum & ingeniorum varietate accidere solet, datum est precibus nostrorum, nomini Societatis, & tantæ festiuitatis celebritati, vt eiusmodi negotiatio, vel nundinatio potius in alium diem reiiceretur. Res populo denuntiata est voce præconis, curiali promulgata.

X

mulgata

mulgatione, edicto que proposito, vnde de plane legi posset, atque vt illa superiorum annorum consuetudo cum honore antiquaretur, festo Circumcisionis Magistratus vniuersus ciuitati præluens exemplo, venit ad templum Societatis, animæ negotium, imò potius Reipublicæ commodum curaturus, de cæteris ciuibus non attinet dicere, quorum liberalitate factum est, vt tenuitati nostræ subueniretur: templum etiam varia suppellectile serica & argentea ditius atque ornatius redderetur. Venio ad Missiones.

MISSIONES COLLEGII BISVNTINI.

Pontiffalientes finitimi hæreticis, consiliis vti nostrorum egregiè se tuentur, & rem Christianam promouent. Vir nobilis transit ad castra Catholicorum adiutus à Sacerdote nostro: alii præterea tenuioris licet fortunæ, quam à puero hæresim imbiberant, abiurarunt. Sed & Doctores erroris ad lucem inuitati. Sacerdos Apostata à fide & religione, qui in Academia celebri Theologiam legerat, nostri cuiusdam adiutus alloquio & consiliis, pellicem, quam vxorem vocabat, liberos, patriam, mira constantia, vt salutem animæ in tuto locaret, reliquit. Paucis antè mensibus Pontiffalio dum fortè ab eodem Sacerdote ad Gebennenses excurritur, ecce tibi Matrona Nobilis bene Catholica nostrum adit, monēs Gebennensē Ministrum optare quàm maximè secum vnâ familiares conferre sermones: credit, adit hominem ipse in Gebenna, proprio

prio in lare & foro. Sed bonum illum nihil tale sus-
 picantem, mirum quàm afflixerit Theologi nostri
 conspectus; ac primo vitare congressum, causari A-
 cademicas occupationes, negare sibi quicquam ef-
 se negotii cum Iesuitis, deinde ubi intellexit non
 dari effugium sine dedecoris nota, prodit in mediũ
 Heluetico mercatori, quàm Theologastro similior.
 Hic noster mira confidentia varia de homine scif-
 citari; Catholicus nè fuisset, cur aitam Religionem
 diseruisset, quid probaret in Bezaitis, quid in Pon-
 tificiis improbaret; vnum sibi respondit magno-
 pere displicuisse, quòd nos Dei Parentem cœli por-
 tam vocitemus; egregiam verò causam ab aliena-
 tionis à Catholicis omnes irridere: satisfacere ta-
 men noster, portamque aperire, qua cœlum, si vel-
 let, ingrederetur: tum iteratò causam defectionis
 vrgere vehementius. Sed qui veritati aures occluse-
 rat, non poterat verum audire, sapere, intueri: igitur
 molestum rogatorem, quem discipulum volu-
 isset non Magistrum, in salutatum reliquit. Miran-
 tur qui aderant viri nobiles hominis vrbانيتatem;
 quia tamen Scholam Calvinisticam meditabatur,
 quam mox eructaret, datum est aliquid animo aliis
 curis occupato. Interim inuitamur ad Gymnasium,
 itur, sedetur, de gratiarum diuisione, & miraculis
 disputatur, in qua disputatione quæ peccata fuere
 contra Catholicam fidem noster palat, & in tri-
 uio ac circulis hominum tanta libertate redarguit,
 vt Catholici qui comitabantur, tumultum vere-
 rentur, hæretici ingentes animos satis mirari non
 possent; ad extremum scioli Auditorculi de Rabi-
 ni sinu cum thesibus de antichristo auolarunt, ad

concertationem prouocaturi; quam Sacerdos noster lætus admisit, ipso è vestigio, si diutius in vrbe esse à Magistratibus concederetur. Negatum est, atque ita infecto licet negotio, iudicio tamen bene sentientium, ab vno Iesuitico palæstrita de tota Bezaitarum Synagoga magnificè triumphatum. Sed Pontiffaliam redeamus. Hac in vrbe præter communia locis omnibus emolumenta, apprimè vtile concionator noster iudicauit, si Sanctissimi Sacramenti congregatio institueretur. Itaque res suadet, & magna suscipitur Ecclesiasticorum approbatione, magno assensu Magistratus, & totius vrbis gratulatione, plausuque. Iam Pontiffaliam mercatū dices animorum, dùm enim hæretici finitimi ad nundinationem veniunt, sæpè accidit, & nonnunquam ex composito, vt ad agrotos Sanctissimum Sacramentum deferatur, adsunt frequentes è populo, & Magistratu serie longa, cereis accensis procedentes, & Sacramentum ipsū, quod sub umbella piè ac reuerenter adsportatur, prosequentes: hic mirari primum hæretici, mox approbare, tùm etiam supplices venerari Catholicorum exemplo: nonnulli palàm nullos non Calvinisticę sectę ritus accusare, nostros apertè prædicare, denique Deo sit laus, iam aliqui hoc tam pio spectaculo inuitati, dimissis lustris & ganeis hæreticorum, nostras epulas alimoniam immortalitatis expetiere. Sed missis hæreticis ad Religiosos veniamus. Accidit hoc primum anno, vt quatuor oppida totidè Monasteriis celebrata lustraremus, Fauernésè, Lutrense, Luxouiensè, Gigniacum. Verùm aliud nos, quod posteritas tota mirabitur, ad B. Virginis

Fa-

Fauernensis ædem primum euocauit. Miraculum illud fuit toto ea vrbe famosissimum Sanctissimæ Hostiæ. Res propè in oculis nostris gesta, & nostrorum hominum discussione firmata, triplicem habuit admirationem. Nam & illæsum à flammis Sacramentum in magno incendio perseuerauit, & ad horas supra triginta, vnâ cum argentea Lipsanothea in aëre pependit immotum, & tandem frequenti populo spectante, sponte lapsu facili in subiectam in ara Syndonem, quam corporale nominamus, conqueiuit. Laborauit Reuerendissimus Bisuntinus, in cuius ditione gestum est, in indagatione tanti miraculi sanè diligenter, nostrorum vsq̃ opera, quod vbi testatum satis, & confirmatum visum omnibus, qui ei aderant in consilio, placuit tam insigne miraculum ritu solemnè per nostrum concionatorem promulgari. Res acciderat vigesimo quinto Maii præsentis anni 1608. Festo Pentecostes nocte concubia, duoque menses iam excurrerant in examine positi, cum promulgationi dicta dies vigesima quinta Iulii, quæ in Iacobi Apostoli Festum incidebat. Ergò facta supplicatione, cum eo apparatu, qui maximus potuit, in quo Hostia miraculosa circumlata, Theologus noster medio in foro, quòd affluentem populorum multitudinem templum ingens non caperet, pro suggestu miraculi veritatem, religionemque loci, Auditoribus persuadet, tanto omnium sensu, propè vt tota multitudo cibi illius omne delectamētum in se habētis suauitate perfusa, collachrymaretur. Hacten^o de Fauernensi excursionem.

Missiones Lutrensis, & Luxouiensis hęc primum

num anno pariter inchoatæ vberem messem animorum pollicetur. Lustræ parent Illustrissimo, ac Reuerendissimo Principi, Abbati Lutrensi ac Morbacensi: eò nostri, quo casu non facile dixerim, iam inde à Concilio Tridentino vocati, nòdum ad solitas functiones obeundas penetrarunt. Igitur quasi homines de cælo lapsi excepti fuimus, fructu maiore, quàm sperare potuisset, sed, vt omittam cætera, ipse Princeps conscientia apud nostrum Sacerdotem deposita, de Monastica disciplina in Lutrensi Monasterio penè collapsa, in antiquum splendorem erigenda seriò cogitare, & nobiscum agere cœpit, atque vt benevolentia erga nos sua monumentum extaret, Sacris Sancti Deicoli Reliquiis, qui ante mille amplius annos Lutrensis Abbas hoc Cœnobium primus administrarat, templū nostrum donatum, & exornatum voluit. Non procul abest Luxonium Nobile Sancti Columbani Monasteriū, quod dudum etiam Societatis concionatorem expetierat, eò profecti duo de nostris, valetudinis causa ad Thermas subeundas, non tam de propria corporum, quàm de aliena salute animorum solliciti, paucis diebus effecerunt, quod aliquot mensium operæ, laborique respondeat. Nam & frequentes habitæ conciones, & Catechesis explicata magno concursu, & aures penitentibus data à prima luce ad vesperam, omissa Balnei cogitatione: Quæ res incredibile dictu est, quantoperè omnium animos in nostri admirationem, & amorem impulerit.

Religiosi in primis adiuti, Canonici, Parochi, vt quisq; de Clero re Christianâ maximè promouere posset,

Agni

Agni cœlestis icunculas effictas in cera, sacro chrismate delibutas, dici non potest, quam appetant, & religiosè colant, & tanquam certa, præsentiâq; amuleta gestitent. Valuit ad fidem res propè miraculo confirmata. Fortè in turrim campanariam cœlitus, vnâ cum fulmine igne deiecto, non modò templi, sed etiam totius oppidi incendium timebatur. Id animaduertens vir bene pius, iubet ad trabem proximiorum poni rosarium, cui cereus Agn^o appendebat, mirum, illicò flamma luxurians quâ lambens, quâ vorâs obiecta omnia, veluti obice posito conquieuit, nec vltèrius est progressa, atque vt minus de fide miraculi dubites, die insequente inter cineres rosarium cum Amuleto sanum, & integrum repertum.

COLLEGIVM VIENNENSE.

Collegium Viennense hoc anno quindecim incoluerunt, Patres quinque, è quibus vnus Studiosorum Præfectus, partem illam sacræ Theologiæ, quæ de casibus ad conscientiam pertinentibus tractat, frequenti satis, vt in nouo ac penè nascenti Collegio, confeslu profitetur: Humaniorum litterarum Magistri pari numero, rei domesticæ Adiutores totidem. Scholæ maiori discipulorū frequentia, quàm superioribus annis celebratę sūt, fructu sanè non pœnitendo: ex quibus multi Nobilibus orti parentibus, reliqui omnes ingenui; & siue cœli ingenio; siue naturæ bonitate, siue liberali parètum educatione, mirum quantum ad omnem pietatem sunt proni, ad liberales disciplinas capes-

sendas incitati, & ad Præceptorum suorum vel minimum nutum comparati. Quantum verò in vera germanaque pietate promoueant, vel ex vno cognosce. Venerat ad nostrum Collegium Adolescens quidam, annorum viginti duorū circiter, hæretica fraude deceptus, & errore deposito Catholicam fidem à nostris edoctus, insciis parentibus complexus erat. Id vbi pater hæreticus subodoratus est, eū per litteras sapius frustra iubet venire, ac tandem misso cum mandatis seruo, reuocauit; Geneuamq; studiorum causa, Ministro comite ac duce, mittere constituerat. Iamque Minister equum conscensurus, Adolescentem vt vnâ secum pergeret, expectans, in clamabat, sed ille callido, at pio consilio coruum delusit hiantem: Nam summo mane collectis sarcinis, iter ingressus, Viennam venit in salutato parente, sine pecuniis, atque adeò sine spe subsidia necessaria impetrandi; verum piam spem Adolescentis in Deum non frustra diuina prouidentia. Nam vir quidam locuples, audita re tota, ad eū litteras dedit, bono esset animo, studia cœpta pergeret, se sumptos necessarios suppeditaturum. Itaque certum ille Dei auxilium expertus, alacrius quàm aliàs vnquam, & litteris & pietati studet. Nec tantum in Scholasticos operæ nostræ fructus, sed in omnes etiam ciues, ex consuetis Societatis nostræ muneribus emanarunt, vt nonnulli qui falsis imbuti maledicorum sermonibus, aliquātulum à nobis ante nostrum in hanc urbem aduentum, aut qui post eum, existimantes se propter nos nouis vectigalibus onerari, alienato fuerant animo; iis perspectis, & experientia edocti, pecunias illas in

no-

stros vsus nequaquam cedere temerè, susceptam obrectatorum personam maturè posuerint, & cum magna pœnitentis animi significatione se apud vnum è nostris Sacerdotem accusarint, iureiurando, quo se minus piè constrinxerant, prius se nimirum vitam, quàm tectis nostro Collegio extruendo necessariis excessuros, sanctissimè dissoluto. Propensam erga nos ciuium voluntatem experti sumus, cum in magno animi ardore, quo nostris litterariis exercitationibus intersunt inuitati, etiam consules ac totius ciuitatis primores; tùm in magna diligentia, qua Doctorem quendam represserunt, qui Philosophiæ ludum in priuatis ædibus aperuerat, & tranquillum Scholarum nostrarum statum non nihil perturbabat, maximè tamen in noua Collegii ædificatione, quam sex antè menses inchoarunt, in loco, quo nihil oportunius tota vrbe reperiri, vel optari posset, est enim intra urbem in medio duorum collium leuiter assurgentium, in colle situs molliter accliu, ac cæteris quidem depressiori, eminentiori tamen tota reliqua ciuitate, salubri ad sanitatem coelo, subiectæ vrbis præterlabentisq; Rhodani aspectu amænissimo: coempta est magnis impendiis ædificiorum multitudo ad totam structuræ aream necessaria, & supremæ curiæ Gratinopolitanæ, (quæ mirè se erga nos ostendit) decreto diruta, propriis dominis, accepta prius pecunia, non multùm repugnantibus: vna se religiosa familia firmiter aliquandiù opposuit, ægrè admodum ferens distractionem cuiusdam domus, in qua publicum torcular situm habebat, aliquos singulis annis vindemiarum tempore fructus pariens; sed diuina

prouidentia, ita suauiter omnia disposuit, vt hac
 sponte sua collapsa, ipsi Religiosi vltro eam obtu-
 lerint: datæ sunt illis ædes multò commodiores, ip-
 sorum Monasterio continentes, ex quo vno con-
 uicere est, quàm accepta sit Deo huius nouæ domus
 ædificatio. Iacta sunt magna ex parte fundamenta
 ea dispositione, liberalitate, feruore, quæ magnam
 futuri Collegii molem, egregiam, & ad nostras op-
 portunitates mirum in modum factam, breui tem-
 pore conficiendam promittant. Milites duo, qui
 sibi singulare certamen indixerant, & inire consti-
 tuerant ob rixam in ludo, superueniente Sacerdote
 nostro, magna contentione, reconciliatis animis in
 mutuam beneuolentiam datis dextris iurauerunt.
 Excursum est ab vno è nostris in oppidum per-
 amplum, ac frequens, Annonæum vocant, vbi me-
 dia pars ciuium hæresim profitetur, eò pertinacius,
 quò magis gloriantur, se totius Galliæ antiquissi-
 mos hæreticos, & Lutherum pri^o sequutos, quàm
 Calvinum; is Ministrum huius loci iuueniliter ex-
 ultantem intra fossam vallumque cohibuit; aliquot
 Catholicam fidem sunt complexi. Vn^o è præcipuis,
 & obstinatissimis Lutheranis, in festo Sancti Ste-
 phanis Protomartyris, templum ingressus concio-
 nantem nostrum audiuit proximus Altari, omni-
 busq; palàm, summa omnium admiratione. Verùm
 Ministri Calviniani fulmina metuens, redire secū-
 dò non est ausus. Præcipuus operæ fructus extitit
 ex collatione casuum conscientiæ, quam cum plu-
 rimis Parochis, & Sacerdotibus, cum vrba-
 nis, tum rusticanis sapius ha-
 buit,

COLLEGIUM EBREDV-
nense.

DEgunt Ebreduni Socii quatuordecim: sacris rebus quinque: Humaniores Scholas cum Rhetorica docendi munere alii quinque, reliqui quatuor opera domi præstanda occupati. Ex locata domo, in domicilium iamdiù Collegio destinatum, magno ciuium omnium Catholicorum plausu, & lætitia, & non paruo hæreticorum dolore, hoc anno ineunte Octobri est cõmigratum, dolorem istorum augebat non parum, quòd Ministro Calvinistæ, qui illud multos annos occuparat per vim, fuerit ex eo migrandũ, prius tamen vexatione redempta ducentorum aureorum summa. Alii ducenti ad restâurationem illius, à Reuerendissimo Archiepiscopo nostri amantissimo, & viro vitæ integerrimæ, pro suo in Societatem amore concessi Collegio, dùm ædificium, cuius iacta extant fundamenta, ad culmen peruenerit: istud & salubrius, & consuetis vsibus nostris longè commodius est. Fateor quidem aliis in locis concionum, aliorumq; Societatis ministeriorum vberiores percipi sole re fructus pietatis, hi nihilòminus in medio deprauatæ, & pestifera hæreson labe planè pleneque infectæ Regionis, non exigui videri debêt. Reconciliati dissidètes: iis qui Ecclesiasticos fructus inique perceperant, remedium datum: adducti multi ad frequentiore[m] sacrificii Missæ, & Sacramentorum vsum, potissimum verò pœnitentiæ & Eucharistię; qui enim semel iterumue singulis annis ea obire

con-

confueuerant, iam solemnioribus anni festis, & pietatis ardore, & exteriori, interioriue Reuerentia maiore ad illa accedunt. Multi, quibus ea res aut nulli, aut certè perexiguæ curæ ante aduentum nostrum fuerat, veram confessionis rationem, non sine magno illorum fructu edocti, & mirum quâta iam cum diligentia, quamque accurata disouisione peccatorum, animos confessione soleant expiare, Ad Catholicam fidem ab hæresi adducti nonnulli; ex iis trium maximè pietas, & ardens ad Ecclesiæ vniouem animus illuxit: initium conuersionis duorum fuit, quod vnum è nostris concionatoribus falsa illorum dogmata, miserandasque opiniones à vera veri Doctoris Christi doctrina penitus alienas declarantem populo, (quod fieri solet sæpe numero) audirent: vtque nihil humanum eorum salutem impediret, aut saltem retardaret, vnus vt Catholico ritu inter Catholicos viuere posset, patrem hæreticorum fautorem, alter herum præcipuum in his regionibus eorundem ducem & præfidem reliquit, amboque peregrinationem Romanam cum ingenti animi verè Catholici ardore, detestandaque hæreseos odio susceperat. Terti^o cum negotiorum suorum cōmodo, vt opinnabatur, sectam hæreticorum sequeretur; non autem ex animo, tandem cum serio illud Christi concepisset: qui me negauerit coram hominibus &c. & nè periculum esset in mora, ad Catholicos se adiunxit, & filium recens natum non modò permisit, sed voluit ritu Catholico sacra baptismatis elui vnda. Nec prætereundum puto vnius Adolescentis è discipulis nostris ad Ecclesiæ gremium accessum. Is hæreticis
 natus

natus parētibus cum lacte hæresim imbiberat, missus ad Collegium studiorum ergò, tùm familiaribus nostrorum colloctionibus, tùm audiēda singulis hebdomadis semel in Sabbatho de more Catechismi, cui adesse iubentur ipsi etiam hæreticorum filii, qui Gymnasia nostra frequentant, explanatione, aliisque orthodoxæ fidei exercitationibus visis permotus, cœpit de relinquenda perdita sua secta, seriò apud animum suum cogitare, ipsoque die Ascensionis Domini nostri recolendæ sacro, ea abiurata, animum peccatorum suorum confessione magno cum animi sensu exoluit, iamque tanta cum alacritate ad rudimenta Christianæ disciplinæ addiscenda fertur, & in utroque studio, pietatis scilicet & doctrinæ, tantum proficit, ut res sine spiritali gaudio spectari non possit. Ea est miseria & prava consuetudo ab hæretica peste inducta, ut in eadem familia diuersæ à patre, matre, filiis familiars, marito & vxore sectæ colantur, mistique cohabitent, hicq; potissimum, nec permittatur Catholici liberè, quotiescunque volunt, solita Religionis nostræ ministeria exercere. Ex his Catholica mulier viro hæretico matrimonii nexu ligata, suæ in Deū pietatis & inflāmatæ in sanctissimam & Eucharistię pœnitentiæ Sacramēta, deuotionis præbuit argumēta non obscura, namque non semel summo mane, & absente ab vrbe marito, vnum è nostris Sacerdotibus vocari iussit, & elutis confessione peccatis, ad sacram Synaxim accessit, finitoque sacro, & gratiis Deo habitis, læta discessit domum. Alia in extremo vitæ discrimine constituta, ingenti cum animi pœnititudine septem annorum confessionem Sacerdoti nostro

nostro aperuit, eaque absoluta non multò post animam Deo reddidit. Laborabatur magna rei familiaris angustia, nec certus vllus erat, quo angustie subueniretur, modò; en insperatò clara non defuerunt diuinæ prouidentiae documenta. Quidam ciuis Nobilis in lecto decumbens, diuinitus motus, misso ad Collegium filiorum suorum pædago, pecunias, quas quæstorì daturus erat, se nobis traditurum, si opus haberemus, vltro significauit, sicque occursum est necessitati. Et hæc quidem in vrbe, quæ extra? Excurre nostri toto anno in vicina oppida, nec irritæ fuere excursiones: cum enim pauci sint extra urbem Sacerdotes, mirum quanta nostri homines animos externorū, ad quas excurrunt, afficiant lætitia, quantaque ab illis beneuolentiæ significatione excipiantur, apud quos tanta est de Societate æstimatio, vt nonnulli non obscuro nominis palàm ex animo asserant, malle se vnum è Collegio per paucos Quadragesimæ dies, quàm quosdam alios per totam Quadragesimam, quòd non nouerint se ad captum & fructum animorum accommodare. Cum turbæ satis graues inter Parochum & sibi commissos exortæ essent, publicus rumor erat, si Iesuita ad eos accessisset concionaturus, vt speratur, ni iniuria temporis obstitisset, nunquam eiusmodi discordias natas, ad quas sedandas idem ille è nostris tandem vocandus fuit, quòd præfente omnia composita sunt sine magna difficultate. Missus est feriis Natalitiis vnus è nostris ad oppidum vicinum, à quo frustra non est laboratum, si quidem Catholici in fide confirmati, & ad studia pietatis, ardoremque Religionis non mediocriter inci-

incitati sunt, & ferè plerique omnes vltro, magno-
que peccatorum admissorum dolore percepto, a-
nimos confessione expiarunt, eosque Sacro Chri-
sti Corpore refecerunt. Sperantur indies semper
Deo fauente, vberiores fructus.

COLLEGIUM CARPENTORA-
ctense.

Q Vindecim, tantum, vt in noua familia, fui-
mus: Patres septem, vnus ex his Rhetoricã
docuit. Præceptores alii quatuor; totidem
Adiutores.

Promouentur feliciter res, licet modò surgen-
tis Collegii: habitæ Catecheses in primo templo,
non modò teneræ, sed etiam prouectæ ætati periu-
cundæ, magno concurrentium parentum ac libe-
rorum fructu. Inuitati ad cogendam Deiparæ Sodal-
litatem Scholastici, plures conuenère, quàm admit-
ti potuerint. Amplior aula dicata Deo, & erecta in
Sacellum: ex omni ordine frequens multitudo ad
pænitiæ Sacramentum accurrunt, etiam ex vi-
cinis locis permulti. Ab Episcopo missi sunt ad nos
nonnulli, vt hæresim dediscerent, & fidem Ortho-
doxam caperent. Iustitiæ munere perfuncti qui de-
berent, restitutione facta. Primarii Venayfni co-
mitatus viri, ad pacem & amicitiam è dissidiis ad-
ducti; vrbis liberalitate constratum tabulato la-
pide impluuium: substructa camerata porticus su-
periori & inferiori Odeo, & ornata & utilis. Extru-
ctum Collegium Scholæ, crescete docili iuuentute,
fatis complent.

DO-

DOMVS PROBATIO-
nis Auenionen-
sis.

SOcios excoluit Auenionense Tirocinium di-
os supra quadraginta, nec non etiam plures in-
terdum: In his lectissimi floris Adolescentes
non pauci. Ad auctior hinc, augustiorque numerus,
animorum quoque extulit, atque exacuit alacritate-
tem. Mirum quantum magnanimitatis specimen
in singulis Probationis officiis præbuerint vniuersi.
Exempla, quia rerum vulgarium, quanquam non
vulgaria, breuitati seruiens, prætermitto.

Duas certè quasi tragœdias, etsi extra tirocinii
nostri parietes, etiam superioribus annis actas, quo-
niam isto, quo scribimus, exitus habuerunt ad ex-
emplum memorabiles, non sine aliqua posteritatis
iniuria reticuerim.

Adolescens genere simul animoque Nobilis;
Societatis ineundæ flagrabat desiderio. Id subodo-
ratus parens, urbem tacitè ingreditur, interceptum
domi coërcet, in castrum, quod non longè incole-
bat, mox abducturus: vtrisque certatur egregiè;
reque tandem ad Prolegatum traducta, parens o-
ctiduum dūtaxat deprecatur, nostris ipse, si propositi
tenax esset, vt fingebat, redditur. Interim dum spe
fugæ fessus miles moras trahit, subito abripitur. In
castro primùm omnia cupiditatum lenocinia ex-
periri, tum Parisiis, tum Romæ. Nihil tam firmum;
quod crebra non deiiciat machina: animum cum
cælo mutat. Sed Deo fecundam sanè atque inge-
nuam

nuam familiam prosequente, dum ille fugitivas mundanorum saltuum feras venatur, tertius ab ipso germanus patris maximi benedictionem occupat, primogenitumque supplantat, commutatione non pœnitenda. Hic se Societati adiunxerat cū redit frater, haudquaquam ille qui prius: attamen Deus non irridetur. Gestit parēs, sed perbreuis hæc ipsi fuit tantæ mutationis expectatio. Pauculos menses domi versatus erat, quum suspitione potius, quàm vllò certè Adolescentis vitio, incitatus mulierosus nescio quis, Christi desertorem cum armatis aggreditur, eumque in ipso pagi aditu, in ipso fatalis castri vestibulo, sceleratissimè contrucidat. Res mira! variæ variis explosæ catapultis glâdes, quæ affeclis quatuor, qui sedentem circumstabant, extremum exitium afferre debuerant, irritis cæteris, duæ in ipsummet Adolescentis cor truculenter conspirant, eiusque spiritum à corpore, & ab aduolantis ad tumultum parentis sinu, in momento seiungunt. Tiro noster id dùm rescit, ô Dei iudicia! inquit, si Societati nomen dedisset, & parenti viueret, & Deo.

Non absimilis alterius Adolescentis, aliàs fanè omninò egregii lact^o. Is dùm in inferioribus scholarum nostrarum ludis pueritiam deponit, incredibili calculi sensu miserrimè torquetur; vix se voto Societati adstrinxit, quum præsentissima B. Patris Ignatii, quam implorauerat, ope subitò sic recreat^o est, vt illas deinceps radicati iam pridem morbi tædas nunquam persenserit. Adolescentior igitur factus, vt voti compos fieret, ad parentē, virum magnæ authoritatis, benedictionem imploraturus mit-

titur. Sed domi primùm variis illecebris, tùm foris
 facer ignis extinctus, antiquas dolorum flammam
 excitauit: redit calculus, ac nè fœnus deesset, accedit
 tam acris tamque fœda neruorũ labes, vt nunc pe-
 dem alterum altero longiorem, nunc semicubito
 breuiorem, reciproca contractione crearet, ac de
 coxendice præscindenda medicorum sit habita de-
 liberatio, iamq; effœtus Adolescens, ad lignea sub-
 alaria redactus, neglectæ pœnas luat Religionis,

DOMVS PROBATIO-
 nis Lugdunen-
 sis.

Viginti tirones Domus hæc excepit, sexde-
 cim in varia Collegia dimisit. Omnino tri-
 ginta tria capita numerauit, in his tres Pa-
 tres, duos Fratres Adiutores veteranos, reliquos
 tirones.

Horum vnus solidè parentibus se nuntium re-
 misisse probauit, nam cognato datus ad priuatum
 colloquium, audiens prima fronte sibi offerri pecu-
 nias, ad euadendum clanculum, ab eo auersus, ac-
 cessit ad Patrem, cum alio quodam loquentem in
 secessu remoto, & cum vix sermonem inchoasset,
 dixit se satis superque protraxisse colloquium, atq;
 valedixit. Idem factus clauiger domus, per fene-
 stellam ianue turbam suorum Prouincialium cum
 litteris conspicatus, omnibus penè in Collegium
 nouitiis digressis, ad alterum, qui fortè residuus e-
 rat domi, citato gressu contendit, & exorat, vt cla-
 uibus sumptis prostâtes ad ianuam externos, quo-
 rum

rum vultum fugiebat, alloquatur & dimittat. Alius veste culinaria sordidissima indutus, iussus alia meliore sumpta ad ianuam pergere, & suos alloqui, confestim ad genua Patris prouolutus, obsecrat vt lacera opertus lacerna suis se videndum præbeat, quod licet permissum non sit, quia non expediebat, tamen insignis abnegationis exemplum datum. Peregrinis nostris diuina prouidentia fauit; fauit & Catechistis liberalis pietas alicuius ciuis Lugdunensis, cum enim videt eos imaginum penuria laborantes, quibus puerorum contentionem exsuscitent, imagines coemptas ad nos mittit, quã singulis diebus Dominicis pueris puellisque diligentioribus dispertimur.

Nicolaus Malualeta non mediocris expectationis Adolescens, exacto cum concionatore maximi Ieiunii tempore, solita etiam peregrinatione functus, febre propè continua consumptus est, piè votis nuncupatis, & relicto singularis patientiæ exemplo. Duo item alii medicorum consilio in patriam remissi, vt valetudini suæ consulere, tandem emissis coram Sacerdotibus nostris votis, vita migrarunt. Postremis demum anni mensibus, vnus diu cum pertinaci morbo colluctatus, suadente nouitiorum Magistro, voto in honorem Deiparæ factò, molestissima infirmitate leuatus est.

Quinque millia Francorum, quæ nobis ex legato D. Laurentii Maleseotii Canonici Aniciensis anno superiore assignata fuerant, sententia iudicis depositarium numerare coëgit, atque ita opportunè, vt si vna hora serius pecunia numerata esset, prolixioribus litibus eramus impliciti; sic præses

nobis Numen adfuit. Ex hac pecunia aliisque elemosynis villa vno milliari plus minus Lugduno distans empta, ad honestam animi recreationem commoda, & ad prouentum remque familiarem fructuosa. Par huic altera villa in Aluernia, beneficio cuiusdam è nostris Patribus nouitiatui attributa: vtraque alendis non paucis tironibus fructus supeditabit. Datus etiam calix argenteus inauratus, casula holoserica, & nonnulla vela lintheaque ad altaris vsum ornatumque. Domestica commoditas procurata, ædificatione Xisti ad fastigium domus pertingentis, quo tribus pergulis infima, media, & suprema, ab vna ædium parte ad aliam quadraginta circiter passuum longitudine commodissimè transeamus. Ad hanc fabricam quingenti aurei collati; Sacellum nostrum media ferè parte ampliatur, atque ad faciliorem nostrorum & externorum vsum accommodatum.

AN.